

Verksamhetsberättelse 2024

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehåll

Året i korthet utifrån nämndens uppdrag och inriktning	4
Händelser av väsentlig betydelse	5
Förväntad utveckling.....	9
Ekonomi.....	11
Resultat 2024.....	11
Analys och kommentar	11
Åtgärdsplan 2024	12
Intäkts- och kostnadsanalys	12
Investeringar	13
Stora investeringsprojekt, belopp i mnkr	14
Analys och kommentar	14
Exploatering.....	15
Analys och kommentar	15
Uppföljning av mål och inriktning	16
Målredovisning	16
Strategiska utvecklingsuppdrag.....	26
Uppföljning av nämndens verksamhet.....	31
Planer och program	31
10-årig lokalförsörjningsplan.....	31
Internkontroll.....	31
Verksamhet som utförs av privat utförare.....	32
Volymtal, personalstatistik och nämndindikatorer.....	33
Volymutveckling	33
Personal.....	33

Övriga bilagor

- Bilaga 1 Internkontrollrapport
- Bilaga 2 Uppföljning av förvaltningens verksamhetsplan

Nämndens uppdrag

Nämnden ska inom kommunen svara för:

- planläggning av mark och vatten, inklusive antagande av detaljplaner och områdesbestämmelser, med undantag för översiktsplanering
- exploateringsverksamhet, inklusive köp och försäljning av detaljplanelagd mark för bostäder, industrier och övriga 23 (42) exploateringsobjekt (exploateringsmark) samt upprättande, godkännande och genomförande av exploateringsavtal
- att ansöka om och företräda kommunen vid lantmäteriförrättningar där kommunen är sakägare

- bevakning av det allmännas intresse enligt fastighetsbildnings-, anläggnings- och ledningsrättslagarna
- förvaltning av mark och byggnader inom kommunens fastighetsinnehav med undantag för idrotts- och friluftsanläggningar
- bostadspolitiska frågor inklusive upprättande av förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen
- natur- och miljöfrågor som inte innebär myndighetsutövning
- utbyggnad, drift och underhåll av gator, vägar, gång- och cykelvägar, torg, parker och grönområden samt hamn
- yttranden som avses i ordningslagen 3 kap 2 § rörande upplåtelse av offentlig plats
- att vara kommunens politiska organ för vatten-, el- och fjärrvärmeförsörjning, renhållning och avloppshantering
- väghållning på de platser som kommunen har att svara för och för allmänna vägar enligt Trafikverkets förordnande
- väg- eller gatuhållning enligt vägmärkesförordningen,
- parkeringsövervakning och fordonsflyttning
- trafiksäkerhetsarbete

Nämnden ska genom egna beställningar eller i samverkan med andra kommunala eller regionala organ svara för:

- färdtjänst
- riksfärdtjänst
- och andra samhällsbetalda resor

Nämnden är kommunens trafiknämnd enligt lag om nämnd för vissa trafikfrågor. Nämnden ska besluta om färdtjänstillstånd.

Verksamhetsberättelsen är en uppföljning av Samhällsbyggnadsnämndens samlade verksamhet för 2024 utifrån bl.a. reglementen, internbudgetet och förvaltningens verksamhetsplan. Utifrån uppföljningen och revisionsberättelsen för nämnder och styrelser prövar kommunfullmäktige frågan om ansvarsfrihet i styrelser och nämnder. Genom en uppföljning utifrån mål och resultat kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens resurser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar och i linje med målen för god ekonomisk hushållning.

Året i korthet utifrån nämndens uppdrag och inriktning

Måluppfyllelse

Samhällsbyggnadsnämnden har haft ett turbulent år som började med antagande av ett åtgärdsprogram efter att, under Q1, prognostiserat ett befarat underskott på ca 20 mnkr. I verksamhetsberättelsen kan vi konstatera att åtgärdsprogrammet hade genomförts i sin helhet på ett väldigt framgångsrikt sätt där nämnden avslutar 2024 med ett resultat väldigt nära +/- 0 (+0,2 mnkr) och en bra måluppfyllelse. Av nämndens tretton mål är:

- 9 mål uppnådda (grön)
- 4 mål delvis uppnådda (gul)
- 0 mål ej uppnådda (röd).

De delvis uppnådda målen är:

- nämndmål 4 under målområde Samhälle: "Minska klimatpåverkan och värna om den ekologiska hållbarheten"
- nämndmål 7 under målområde Samhälle: "Minska klimatpåverkan och värna om den ekologiska hållbarheten"
- nämndmål 8 under målområde Medborgare: "Hög tillgänglighet, gott bemötande och effektiv leverans"
- nämndmål 12 under målområde Medarbetare: "Hållbart chef- och ledarskap"

Mer ingående genomgång av målen finns under avsnittet "Uppföljning av mål och inriktning" (sid 17).

Nämnden har en väl fungerande internkontroll process som fångar upp avvikelserna som leder till åtgärder av både avvikelser men också till kvalitetsförbättringar i verksamheten. Av nämndens 9 kontrollpunkter är 7 gröna, 1 gul och 1 röd. Alla uppkomna avvikelser är hanterade och förbättringar i verksamheten har genomförts för att hindra att avvikelserna uppkommer igen.

Utvecklingsarbete

Avseende nämndens utvecklingsarbete är genomförandet av projekt verksamhetsplattform ett fortsatt prioriterat område, där plattformen möjliggör ett införande av ett datadrivet och tjänsteorienterat arbetssätt. Under året prioriteras främst avveckling av den gamla geodatamiljön. För att på det sättet frigöra ekonomiska medel som under kommande år kan nyttjas för att fortsätta etableringen av det datadrivna arbetssättet. Samtidigt arbetades med pilotversioner av flertal tjänster som under 2025 ska sjösättas i verksamheten. De områden som prioriterades under året för att nyttja möjligheterna inom det datadrivna arbetssättet var att etablera ett datadrivet ärendehanteringssystem inom Stadsmiljö, där utvecklingen gått med viss försening och systemet kommer att lanseras under Q1 2025. Systemet kommer ge verksamheten att utökade möjligheter att exempelvis automatisera tidigare manuell handläggning och samordningsvinster med Kontakt Linköping och externa entreprenörer. Där systemet även ger utökade möjligheter att anpassa systemet utifrån förändrade verksamhetsbehov, vilket gynnar både interna handläggningen men också för att skapa möjligheter att kontinuerligt jobba med att höja värdet för den externa målgruppen.

Nämndens verksamhet gällande planering har under året löpt på i god takt och de mål som relaterar till god planberedskap bedöms uppfyllas under verksamhetsåret. Det pågår arbete med detaljplaner som totalt innehåller mellan 6000–7000 bostäder. Dessutom finns en planreserv på ca 7000 bostäder i redan antagna detaljplaner, vilket innebär att kommunens samlade planberedskap (antagna och pågående detaljplaner) är mycket god och motsvarar behovet för många års bostadsbyggande.

Planering och utbyggnad pågår i varierande geografiska delar av kommunen och för olika typer av bostäder. Aktivt arbete har genomförts för att öka andelen småhus i pågående detaljplaner, såväl genom prioritering av detaljplaner för småhus men också genom att, där så är lämpligt, öka andelen småhus i pågående detaljplaner för blandad bebyggelse. Takten för expoteringsprojektens genomförande samt markanvisningar har behövt anpassas till det rådande marknadsläget. Endast en markanvisning har genomförts under året.

Stadsmiljöverksamheten har färdigställt flera interna styrdokument och typritningar, exempelvis gällande lek- och aktivitetsmiljöer, stadsträd, belysning, skyltning, offentliga toaletter, invasiva arter, innerstadens gaturum, som tydliggör och effektiviserar arbetet inom avdelningen och förvaltningen. Fastställande av några dokument dröjer på grund av den generella översynen av styrdokument som utförs inom förvaltningen, men de tillämpas ändå internt i verksamheten. Många av dessa dokument finns med i Teknisk handbok som nu finns tillgänglig för både medarbetare och entreprenörer. Utvecklingsarbetet med Teknisk handbok bedrivs fortsättningsvis som ett löpande arbete. I flera delar finns också koppling till den nya verksamhetsplattformen. Verksamheten har också färdigställt checklistor kopplat till de olika delarna i samhällsbyggnadsprocessen för att säkerställa att olika sakområden hanteras likartat oberoende av vem som deltar i arbetet. Sakområden som det nu finns checklistor för är landskap, ekologi, infrastruktur, drift och underhåll.

Ett utvecklingsarbete har skett under året för projektprocessen där Stadsmiljöavdelningen är beställare och Investeringsprojekt utförare. En ny rutin för roller, ansvar och mandat i projektprocessen har tagits fram under 2024. Fortsatt implementering av rutinen sker under Q1 2025.

På Stadsmiljöavdelningen har Supportenheten under året fokuserat på utvecklingsarbete när det gäller kommunikation med kunder. Där är fokus att kommunikationen är enhetlig och i första hand hanteras av driftsupport. Vi har börjat mäta kundnöjdhet, inte bara från våra medborgare utan även från våra företagare.

I den nya e-tjänsten för ansökan om särskild kollektivtrafik har det utvecklats en tvåvägskommunikation med kunden där ärendehantering har effektiviserats ur både kund- och verksamhetsperspektiv. Andelen digitala ansökningar har ökat från 29 % till 49 % sedan starten i november 2023 till maj 2024. Ett informationsarbete har startat i slutet av 2024 med målet att öka andelen digitala ansökningar och kommer att pågå under Q1 2025.

Ekonomi, belopp mnkr

Ekonomi	Bokslut 2024	Budget 2024	Avvikelse	Bokslut 2023	Avvikelse prognos helår, delårsrapport augusti 2024
Verksamhetens nettokostnader	582,4	582,6	0,2	547	0
Investeringar, netto	315,6	565,7	250,1	324,9	+30

Händelser av väsentlig betydelse

Den övergripande planeringen för Ostlänken fortsätter enligt plan. Arbete med att förbereda arbetet för kommande detaljplaner för Ostlänken pågår men själva detaljplanestarterna är förskjutna till början av 2025. Under året har tre nya projekt startas inom ramen för Ostlänkens arbete, Fastighetsstrategi som är en samlad strategi för hantering av fastigheter som blir påverkade av järnvägsspåren dragnings, utredningsprojekt medfinansieringsersättning som kommer utgöra kunskapsunderlag för beslut om ersättningsuttag eller ej samt förarbete inför Detaljplan för Linköpings Central.

Planering av ny verksamhetsmark fortskrider genom detaljplaneprojekten för Hackefors samt Distorp/Gärstad, detta för att kunna svara upp på efterfrågan om nyetablering samt omlokalisering av verksamheter med anledning av Ostlänkens spårdragnings. Inom verksamhetsområdet för Mjärdevi har infrastruktur byggts ut vilket möjliggör för nya etableringar.

I linje med nämndmålet om minskad segregation har ett nytt samverkansprojekt startats tillsammans med Stångåstaden i Ryd. Arbetet innebär bl.a. detaljplanearbete för förtätning med ny bostadsbebyggelse, detaljplanearbete för utveckling av centrum samt renovering av Stångåstaden

befintliga fastighetsbestånd. Detaljplan för utveckling av nya bostäder i Skäggetorp pågår samt detaljplan för utveckling av Berga centrum.

En ny omgång av konsultdrivna planer har startats, som är en åtgärd för att möta SBN:s uppdrag att minska väntetiden för start av enklare detaljplaner.

För att möta nämndens strategiska utvecklingsuppdrag nr 3 "identifiera orter med goda förutsättningar för nybyggnation av småhus utan att ta åkermark i anspråk" har stadsplaneringsverksamheten sammanställt en rapport där de delar av översiktsplanen som omfattar småhusbebyggelse utanför staden har analyserats, med syfte att identifiera orter/områden där föreslagna utveckling för bostadsbebyggelse i form av småhus inte tar åkermark i anspråk. Rapporten, som är uppdelad i två delar, är en sammanställning av bebyggelseområden för småhus i orterna utanför staden som är utpekade i översiktsplanen och redovisar hur dessa förhåller sig till åkermark. Rapporten kommer att användas som underlag i arbetet med ny översiktsplan, specifikt med det politiska tilläggsbeslutet till kommunfullmäktiges beslut om Planeringsstrategin; att *När kommunen arbetar med nästa översiktsplan utifrån den inriktning som planeringsstrategin ger ska möjligheten för att minska andelen föreslagna exploatering på värdefull jordbruksmark utredas*. Utredningarna innebär ingen kvalitativ analys av de olika orternas utvecklingsmöjligheter i förhållande till inanspråktagande av jordbruksmark, och innebär inget ställningstagande eller avvägning kring de identifierade områdenas strukturerande betydelse för respektive ort.

Stadsplaneringsverksamheten har startat flertalet detaljplaner innehållande småhus och blandade boendeformer under året för att möta upp mot det strategiska utvecklingsuppdraget. Endast en markanvisningstävling har skett under året (ett tilldelningsområde i Djurgården), på grund av rådande marknadsläge. Tilldelningen hade fri upplåtelseform, men lägenheter med lägre hyresnivåer bedömdes inte vara ett lämpligt utvärderingskriterium på grund av rådande marknadsläge.

Kommunens samlade planberedskap (antagna och pågående detaljplaner) är mycket god och innehåller möjlighet för 13000-14000 nya bostäder vilket motsvarar många års bostadsbyggande i förhållande till det årliga behovet som är ca 1000 nya bostäder.

Övriga händelser av väsentlig betydelse under uppföljningsperioden:

- Startbeslut för detaljplan för Pagoden 6 m.fl. har fattats. Detaljplanen är ett led i utvecklingen av Stångebros innerstadsbebyggelse.
- Planarbetet med detaljplan för Floristen 1 m.fl. lades ner på grund av identifierade föroreningar och ett saneringskrav som i dagsläget inte går att möta. Planen innehöll ca 230 bostäder vilket kommer att påverka antalet bostäder i antagna detaljplaner framåt.
- Samråd har genomförts om detaljplanen för Berga centrum. Detaljplanens syfte är att ge förutsättningar för en socialt hållbar utveckling av centrumet med nya bostäder, centrumverksamheter samt nya vistelsemiljöer för allmänhet och besökare.
- Samråd har genomförts om detaljplanen för Informatorn 3 m.fl. vid Vallaplan. Detaljplanens syfte är att, i enlighet med översiktsplanen, utveckla stråket utmed Malmslättsvägen med nya bostäder, kommersiell service samt förbättrade vistelsemiljöer.
- Markanvisningstävling för bostäder inom Ellipsen 8 och 9, Djurgårdsgatan har avslutats med marktilldelning till HSB Östergötland.

- Samhällsbyggnadsnämnden har fattat startbeslut för detaljplan för fastigheten Gulsparven 2 i Skäggetorp. Syftet med planen är att ge fastighetsägaren Victoria hem förutsättningar att utveckla sitt område med nya bostäder, förbättra tryggheten inom området mm. Arbetet har tyvärr pausats på fastighetsägarens initiativ och mht till rådande marknadsläge.
- Samhällsbyggnadsnämnden har fattat startbeslut för två detaljplaner för småhus; dels i Edsberga söder om Ullstämman/Harvestad och dels i Norrberga i Sturefors.
- Detaljplanen för verksamhetsområdet Distorp-Gärstad har genomfört samråd
- Under året har en markanvisningstävling och två direktanvisningar genomförts. Markanvisningstävlingen avsåg en tilldelning i Djurgården som ska innehålla bostäder samt lokaler för centrumverksamhet. Direktanvisningarna avsåg byggrätter i Vallastaden samt Skogsvallen.

Vintern 2024 fortsatte på samma sätt som 2023 avslutades, med en betydande och långvarig vinterperiod, vilket resulterade i omfattande åtgärder för snöröjning, bortforsling av snö och halkbekämpning. 2024 avslutades däremot med en ovanligt mild vinter.

Snabb avsmältning av snö under våren i kombination med regn har medfört höga flöden och vattenstånd i kommunens sjöar och vattendrag. Detta har inneburit utökade kontroller av anläggningar och ökade kostnader i form av förstärkning av vallar och åtgärder i samband med översvämningar i vissa tunnlar.

Under sommaren har det regnat ovanligt mycket och vid tre tillfällen i form av skyfall som orsakat översvämning på vissa platser. Den kritiska infrastrukturen klarade sig förhållandevis bra men det har uppstått skador i bland annat Trädgårdsföreningen och på grusvägar, i slänter och i tunnlar. Detta har medfört stora kostnader för återställning, men inga väsentliga störningar för trafik etc.

Tidigt på året genomfördes en tjänstekoncessionsupphandling av reklamfinansierad utrustning, innehållande väderskydd, toaletter och fristående reklamvittriner. Upphandlingen blev överprövad och processen höll på till slutet av november. Nytt avtal slöts vid Lucia. Utbytet av utrustningen sker sedan under 2025.

Under våren genomfördes upphandling av ett nytt avtal för driftområde 3, vilket innefattar den västra tätorten. Driftområde 3 är ett av de större områdena och omfattar Ryd, Skäggetorp, Malmslätt, Lambohov, Vallastaden m. fl. Ny entreprenör är Baltazar Agro AB och man tillträdde den 1 oktober 2024.

Efter sommaren gick en av kommunens avtalade driftentreprenörer i konkurs. De hade driftavtalen i samtliga ytterområden samt avtalet för klotter och saneringsarbeten. Tillfälliga tilläggsavtal är tecknade med befintliga entreprenörer för att säkerställa vinterväghållning samt akuta arbeten under vintern. Nya upphandlingar för driftområde 4-7 pågår och nya avtal beräknas vara på plats i april 2025.

Ny entreprenör för klotter och saneringsarbeten från och med den 1/1 2025 är SAPS.

Under våren genomfördes också en upphandling av ett nytt avtal avseende beläggningsentreprenad. Denna upphandling blev överklagad vilket innebar en försening. Detta avtal är av väsentlig betydelse för att säkerställa att den kommunala infrastrukturen håller god standard. Med anledning av detta har åtgärder av projektspecifika objekt samt akuta skador och potthål handlat upp separat. I december avslogs överklagandet och kontraktet med Asfaltsgruppen trädde i kraft.

Polismyndighetens ändrade tolkning av ordningslagen har intäkten för markupplåtelse för utställning av elsparkcyklar minskat kraftigt med ca 2 mnkr i jmf med budget. Förutom den ekonomiska konsekvensen finns det risker med att "ordning och reda" med elsparkcyklar försämras eftersom incitamenten att "sköta sig" minskar

Ny parkeringstaxa trädde i kraft den 2 april 2024. Förändringarna innebär ändrad tidsreglering, men också ökade taxor för boendeparkering och ökade taxor för korttidsparkering i allmänhet, men något

sänkt taxa i city. Ett nytt tilläggsavtal med Dukaten har tagits fram som till största del innehåller parkeringsövervakning, men också skötsel och underhåll av teknisk utrustning och system.

Som nämnt ovan har Särskild kollektivtrafiks nya e-tjänst lett till att antalet ansökningar digitalt ökat från 29 % till 49 %. Detta visar på en stor effektiviseringspotential och att digitala tjänster kan tillämpas och falla väl ut på många olika kundgrupper.

För Berga stadsdelspark har upphandlad entreprenör gått i konkurs. Detta har inneburit en ny tidplan för projektet.

Under hösten har arbetet med att till våren 2025 möjliggöra lämplig verksamhet för platsen vid Stångå Beach intensifieras. Uppdraget innebär att kommunen uppför en byggnad med permanent bygglov och som kan hyras ut till lämplig verksamhetsutövare.

Under hösten har arbetet med att utveckla S:t Larsparkens östra del för att erbjuda mer kvalitativa vistelse- och lekvärden startats. Byggnationen beräknas färdigställas under 2025.

Under 2024 har planering och projektering av ombyggnation av Drottninggatan genomförts. Projektet är en del av genomförandet av Trafikplan för Linköpings innerstad med flytt av kollektivtrafik och cykelstråk från Storgatan till Drottninggatan. Byggnation planeras under år 2025–2026. Kollektivtrafiken ska flyttas från Storgatan till Drottninggatan till sommaren 2026.

Under 2024 har planering och projektering av S:t Larsgatan vid Trädgårdstorget genomförts. Projektet innebär utökning av hållplatser, breddning av gata och utveckling av cykelparkering på torget. Byggnation under sommaren 2025.

Nämnden har startat de första utredningarna som kopplar direkt till Ostlänken och kommunens behov av ny infrastruktur. De första utredningarna omfattar ny Kallerstadled och ny förbindelse mellan Mörtlösarondellen och Köpetorpsgatan i Torvinge. Kallerstadleden kommer att vara ett omfattande utredningsprojekt som i hög grad också involverar Trafikverket så att det på bästa sätt taktar arbetet med Ostlänken genom staden.

Arbetet med Tinnis, det vill säga att utveckla parkstråket från Mahoniadalen ner till korsningen med Hamngatan och att bygga ett utomhusbad har påbörjats. Kulverten ska tas bort och Tinnerbäcken lyftas i dagen. Passagen under Hamngatan kommer även fortsättningsvis att gå i kulvert. Kring bäcken kommer tillgängliga parkmiljöer och gångstråk att byggas. Tillfälliga åtgärder har vidtagits under sommaren 2024 i Kultur och fritidsnämndens regi, för att göra den nuvarande platsen mer attraktiv och användbar och det kommer även fortsättningsvis att finnas möjlighet till olika typer av aktiviteter medan byggnation av den permanenta badmiljön och parkstråket pågår. Planering inför att bygga en ny badmiljö direkt öster om befintlig 50m-bassäng är påbörjat. Denna del som kommer innehålla olika badslag inriktat till främst yngre barn bedöms vara klar till sommaren 2025. Detaljplaner för dels utveckling av fortsättningen av bostadsutvecklingen i folkungavallsområdet längs Hamngatan och dels för ombyggnationen av bad- och parkmiljöerna är påbörjade.

Kommunens första vattentjänstplan har antagits i kommunfullmäktige i mars. Vattentjänstplanen är ett nytt krav för kommuner enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Den ska även ange vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall.

I juni antogs ett nytt åtgärdsprogram för buller för perioden 2024-2029. Kommuner inom EU med över 100 000 invånare ska göra en bullerkartläggning och ha ett aktuellt åtgärdsprogram som ska uppdateras var sjunde år. Åtgärdsprogrammet omfattar kommunens arbete för att minska omgivningsbuller som enligt förordningen (2004:675) definieras som buller från vägar, spår, flyg och viss industriell verksamhet.

I november antogs åtgärdsprogram för partiklar, PM10 för perioden 2024-2030. Under våren 2022 överskreds regeringens miljö kvalitetsnormer för utomhusluft på Hamngatan. Åtgärdsprogrammet består av sju åtgärder som syftar till att skapa en bättre luftkvalitet i Linköpings kommun, med särskilt fokus på Hamngatan.

Förväntad utveckling

Planeringen för Ostlänken under kommande år kommer att kräva att betydande andel av stadsplaneringsverksamheten planeringsresurser dedikeras till arbetet med såväl planeringen av järnvägens sträckning, nya stationen som stadsutvecklingen i anslutning till stationen. Kommunens goda planeringsresurser ger kommunen bra förutsättningar att kunna prioritera planering av Ostlänken inom ramarna för ordinarie planverksamhet. Att lyckas prioritera och balansera mellan planering och investeringar relaterade till Ostlänken samt alla övriga behov kopplat till en växande stad kommer att vara en stor utmaning för kommunen. Kommunens planberedskap är god och motsvarar behovet för många års bostadsbyggande. En uppåtgående marknad brukar dock inte nöja sig med att enbart realisera redan planerade projekt utan efterfrågan på framtagande av nya detaljplaner bedöms öka i och med en vändande marknad. Vändningen bedöms komma i ett läge där kommunens planläggningsresurser är hårt belastade av planeringen för Ostlänken, vilket kommer att kräva tydlig nedprioritering av många planeringsprojekt för privata aktörer.

Bostadsbyggandet har minskat avsevärt under de senaste åren och få aktörer har valt att byggstarta sina projekt. Ett visst ökat intresse har märkts under hösten 2024 men när exakt förutsättningarna på bostadsmarknaden förändras och byggandet återigen ökar, är svårt att säga.

Antalet inkomna planbesked bedöms även i år landa på en total siffra för året som är betydligt lägre än rekordåren under förra högkonjunkturen. Intresset för att utveckla sina fastigheter är starkt beroende av marknadens förutsättningar och kan därför vara svårt att förutse. Aktörer vill, trots marknadsläget, i de flesta fall fortfarande att kommunen prioriterar och arbetar med detaljplaner för att på så sätt ha byggmöjligheter klara när väl marknadsförutsättningarna förbättrats.

På Stadsmiljöavdelningen är ett nytt ärendehanteringssystem under utveckling och beräknas vara klart under våren 2025. Ärendehanteringssystemet byggs inom verksamhetsplattformen och syftar till att effektivisera kunddialogen.

De ekonomiska besparingarna som genomfördes som en del av beslutade åtgärdsplanen under året för drift och underhåll av staden kan eventuellt öka inflödet av ärenden till avdelningen även nästa år. En åldrande befolkning kan ge fler färdtjänstillstånd och parkeringstillstånd.

I stadskärnan påbörjas nu en större omvandling med målet att utveckla ett attraktivt stråk, med Storgatan som gågata och en ombyggnation av Stora torget för att skapa en bättre helhetsmiljö där torget inte är delat av Storgatan. Detta innebär överflyttning av kollektivtrafik och cykeltrafik till Drottninggatan. Ombyggnation av Drottninggatan, för att anpassa till dessa förutsättningar, är påbörjad. Projektering pågår och byggnation genomförs 2025–2026. Detta innebär att flytt av biltrafik behöver göras till andra vägar runt stadskärnan. Under hösten har programarbete för utveckling av Stora torget påbörjats.

Byggnationen av Ullevileden pågår och beräknas vara färdig under 2026. Kapacitetshöjande åtgärder på den befintliga Ullevileden genom Tornby behöver också göras för att Ullevileden ska få full önskad effekt.

Det finns ett ökat behov av trafikplanering kopplat till de omfattande byggnationer som pågår och planeras i stadskärnan, i innerstaden och kopplat till Ostlänken. Framkomlighet för alla trafikslag är högt prioriterat och planering, trafiksimulering, visualisering och kommunikation behöver ökas i omfattning och balanseras med den övriga verksamheten. För att underlätta detta behöver vi en pågående planering för vad som ska ske före starten av byggnationen av järnvägsprojektet, men också vad som får ske under själva entreprenadtiden och vad som ska vänta till efter att järnvägen är färdig. Detta planeringsarbete går under benämningen "Före-, under- och efterplanering Ostlänken" och inbegriper alla arbeten som kan påverka något eller samtliga trafiksystem, dvs gång-, cykel- och motorfordonstrafiksystem. Arbetet är uppstartat i år men beräknas ta fart under 2025.

Europaparlamentets och Rådets förordning om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869 har antagits. I korthet innebär det att medlemsstaterna senast den 31 december 2030 ska säkerställa att det inte sker någon nettoförlust av den sammanlagda nationella arealen urbana grönytor och urban trädkrontäckning i de ekosystemområden som fastställs i enlighet med artikel 14.4. Detta medför bland annat att kommunen behöver öka insatser med att både återställa och säkerställa gröna ytor och krontäckningsgrad i tätorterna.

Enligt EU:s vattendirektiv (2000/60/EG) ska Europas vattenförekomster nå god vattenstatus senast år 2027. Ett stort ansvar har lagts på kommunerna, vilka har en nyckelroll i arbetet med att följa miljökvalitetsnormerna och bryta ner dessa i lokala åtgärdsprogram för att bli operativt. Under hösten har arbetet med att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram för Tinnerbäckens land och vattenmiljöer påbörjats som ska redovisa vilka fysiska åtgärder som behövs för att nå god vattenstatus. Programmet beräknas färdigställas under 2025 och därefter påbörjas ett systematiskt arbete med att genomföra prioriterade åtgärder.

När innerstaden och det nya stationsområdet i Steninge utvecklas innebär det ett ökat behov av ytor med markuppvärme, för att upprätthålla god tillgänglighet och attraktivitet. Det innebär förutom ökade investeringskostnader även framtida högre driftskostnader för utökade markvärmeytor. Redan idag görs en värdering och prioritering kring vilka ytor som ska vara uppvärmda. Detta arbete kommer behöva utvecklas. Det finns idag tydliga signaler på att driftkostnaderna för markuppvärmda ytor ökar. Förvaltningen har fått besked från Tekniska verken om att priserna för markvärme förväntas höjas med 15 % från och med vintersäsongen 2024 - 2025, och därefter ytterligare 10 % under 2025 - 2026. Dessa prishöjningar innebär att nuvarande budgetram inte kommer att vara tillräcklig för att täcka de ökade kostnaderna.

Under 2025 kommer fyra nya upphandlingar att genomföras för driftområdena 4–7, vilket är en direkt följd av konkursen hos en tidigare entreprenör. Denna situation medför en rad utmaningar för förvaltningen. De nya avtalen kan sannolikt resultera i högre kostnader jämfört med tidigare avtal eftersom entreprenörerna har lyft en ökad kostnadspress inom sina nuvarande avtal.

Ekonomi

Resultat 2024

Verksamhet	Bokslut			Bokslut 2023
	2024	Budget 2024	Avvikelse	
100 - Nämnd- och styrelseverksamhet	2,6	1,7	-0,9	2,7
215 - Fysisk och tekn plan, bostadsförb	44,5	41,2	-3,3	35,1
220 - Näringslivsfrämj åtgärder	0,5	1,2	0,7	0,2
245 - Kapitalkostnader samhällsbyggnadsnämnden	202,2	190,3	-11,8	170,6
246 - Parkering	-14,7	-8,3	6,4	-11,0
247 - Gång- och cykelvägar	23,6	24,0	0,5	26,9
248 - Gator och vägar	69,8	74,1	4,3	72,0
249 - Väg- och järnvägsnät, parkering	58,9	53,6	-5,3	52,9
250 - Parker	77,5	76,8	-0,7	74,2
263 - Miljö, hälsa och hållbar utveckling	10,4	10,9	0,6	9,0
340 - Idrotts- fritidsanläggningar	1,3	1,4	0,1	1,1
530 - Färdtjänst	80,6	81,9	1,3	80,8
800 - Arbetsområden o lokaler	0,4	1,0	0,5	0,8
810 - Kommersiell verksamhet	-12,8	-13,0	-0,2	-12,5
815 - Bostadsverksamhet	3,4	4,6	1,2	4,1
832 - Buss, bil och spårbundna persontransporter	1,8	2,4	0,6	2,4
924 - Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen	32,4	38,7	6,3	37,8
Summa nettokostnader, mnkr	582,4	582,6	0,2	547,0
varav kostnader *	753	692	+61	674
varav intäkter *	170	109	+61	127

*totala intäkter och kostnader visas exklusive interna fördelningar av OH och personalkostnad inom Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Analys och kommentar

Nämndens utfall ligger i linje med budget för året, men väsentliga avvikelser finns inom olika verksamheter.

Kapitalkostnaderna är ca 12 mnkr högre än budget vilket varit känt sedan årets ingång och även var en av anledningarna att nämnden tog fram ett brett åtgärdsprogram under våren 2024. Effekterna av de besparingsåtgärder som beslutades syns i utfallet för året men är spridda på en mängd verksamheter. Utöver besparingsåtgärder så har även ökade parkeringsintäkter (p.g.a. ny taxa) samt en mild december månad bidragit till att nämnden kompenserat för de ökade avskrivningskostnaderna.

Bortsett från kapitalkostnader så visar även fysisk planering ökad kostnad jämfört med budget, vilket beror på detaljplanering av de kommunala verksamhetsområdena i Distorp samt Hackefors. På minussidan finns även bortfall av intäkter för markupplåtelse kopplat till elsparkcyklar (p.g.a. polisens beslut/tolkning).

Färdtjänsten har varit ett bekymmersamt område utifrån ekonomisk styrning eftersom vi är beroende av Östgötatrafikens prognoser och dessa har varierat kraftigt under året. Kostnadsprognoserna i början av året låg ca 10 mnkr över budget, men de har sedan justerats både uppåt och nedåt av Östgötatrafiken under året. Utfallet för hela året landar till slut i linje med budget. Fortsatt diskussion sker kring bättre former för och kommunikation kring prognoserna från Östgötatrafiken, för att möjliggöra en bättre ekonomistyrning.

Åtgärdsplan 2024

I april antog SBN en åtgärdsplan, i syfte att kompensera för två negativa prognosavvikelser på sammanlagt ca 20 mnkr (3,4 %) avseende kapitalkostnader och färdtjänst. Åtgärderna avsåg ett flertal olika verksamheter, främst kostnadsbesparingar men även vissa tillfälliga intäktsökningar inom exempelvis skogsförvaltning. Åtgärderna har genomförts i stort sett enligt plan. De resurser som frigjordes genom åtgärdsprogrammet gick främst till att hantera konsekvenserna av ökade kapitalkostnader och ökade kostnader för fysisk planering.

Intäkts- och kostnadsanalys

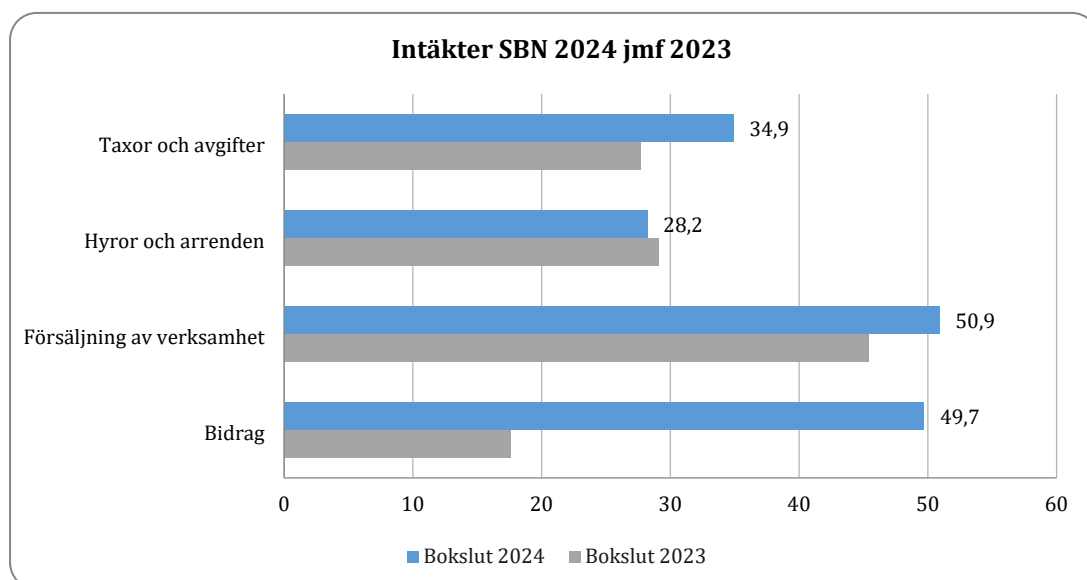
Nedan analys avser intäkter och kostnader exklusive förvaltningsinterna poster, föregående års utfall anges i parentes.

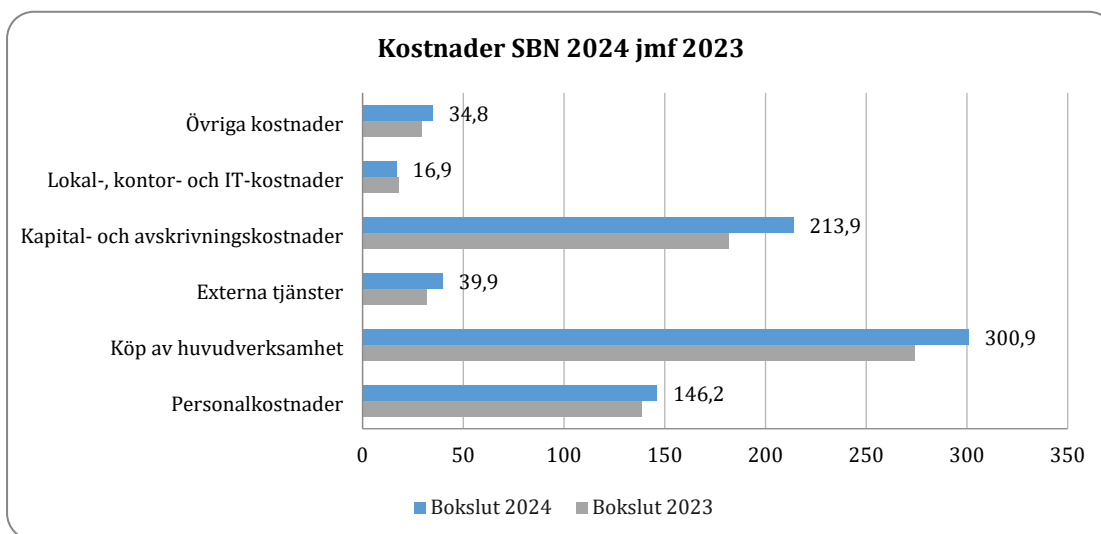
Nämndens intäkter uppgick till ca 170 mnkr (127) vilket är en kraftig ökning från föregående år. Den största förklaringen till ökningen är bidragen för fastighetsnära förpackningsinsamling som nu slussas via kommunen till Tekniska Verken. Även taxor och avgifter ökar till ca 35 mnkr (28) vilket huvudsaken beror på ny parkeringstaxa och ny avtalskonstruktion med Dukaten som innebär att kostnaderna för parkeringsövervakning betalas separat istället för att dras av från parkeringsintäkterna.

Kostnaderna uppgår till drygt 753 mnkr (674), en ökning med 12% från föregående år. De två enskilt största orsakerna till nämndens ökade kostnader är kostnaderna för den fastighetsnära förpackningsinsamlingen samt ökade kapital- och avskrivningskostnader som i sin tur främst beror på en ökning av kommunens interna räntesats 2024.

Nämndens största kostnadskategori är köp av huvudverksamhet som innehåller kostnaderna för våra driftsavtal samt färdtjänst m.m. Därefter följer kapital- och avskrivningskostnader som ökar för varje år allteftersom investeringsvolymerna ökar.

Personalkostnaderna ökar med ca 4%, främst på grund av lönerrevision, medan lokal- och kontorskostnader är oförändrat mellan åren. Av nämndens kostnader så finansieras 23% (19) av nämndens egna intäkter, ökningen beror återigen främst på slussning av statliga bidrag för fastighetsnära förpackningsinsamling.

Investeringar

Investeringsprojekt	Utgifter/inkomster sedan projektstart			Varav årets investeringar		
	Beslutad budget	Ack. Utfall nettoinv.	Budget avvikelse	Budget 2024	Utfall 2024 nettoinv.	Budget avvikelse
Stora investeringar	961	162,1	798,9	240,0	133,8	106,2
<i>varav:</i>						
<i>Ullevileden etapp 2 och 3</i>	461	159,2	30,8	233,0	130,9	102,1
<i>Utveckling av Tinnisområdet</i>	500	2,9	411,1	15,0	2,9	12,1
Exploateringsinvesteringar	617,5	267,3	350,2	178,2	89,7	88,5
<i>varav:</i>						
<i>Djurgården Etapp 1</i>	85,6	79,7	5,9	23,7	26,4	-2,7
<i>Dagvattenkanal Ekängen</i>	22	22,3	-0,3	6,9	11,7	-4,8
<i>Uppsamlingsgata Ekängen</i>	24,2	27,9	-3,7	7,5	11,4	-3,9
<i>Näsby 5:55 Ekängen</i>	29,1	23,4	5,7	8,2	13,8	-5,6
<i>Åsmedstadiket Etapp 2</i>	29,5	11,5	18	25,7	10,0	15,7
Övriga investeringar	341,9	92,3	249,6	78,8	47,9	30,9
<i>varav:</i>						
<i>Järnvägsparken Etapp 1</i>	11,6	7,2	4,4	11,3	4,7	6,6
<i>Stadsdelspark Skäggetorp</i>	7,5	5,0	2,5	9,5	3,8	5,7
<i>Stadsdelspark Johannelund</i>	12,3	10,3	2,0	8,4	6,8	1,6
<i>Trädgårdstorget</i>	11,1	1,1	10,0	10,3	0,6	9,7
<i>Busshållplats Tinnerbäcksbadet</i>	5,7	0,3	5,4	5,4	0,3	5,1

Reinvesteringar	78,9	60,3	18,6	67,4	44,2	23,2
<i>Varav:</i>						
<i>Beläggningsprogram</i>	<i>38,0</i>	<i>2,8</i>	<i>35,2</i>	<i>38,0</i>	<i>2,8</i>	<i>35,2</i>
<i>Belysning reinvesteringar 2024</i>	<i>16,4</i>	<i>14,1</i>	<i>2,3</i>	<i>16,4</i>	<i>14,1</i>	<i>2,3</i>
<i>Brorenoveringar 2024</i>	<i>3,9</i>	<i>2,2</i>	<i>0,8</i>	<i>3,0</i>	<i>2,2</i>	<i>0,8</i>
Summa	1 999,3	582,0	1 417,3	565,7	315,6	250,1

Färdigställda projekt	Total nettoinvestering (aktiverat belopp)	Varav nettoinvestering 2024
Exploateringsinvesteringar	108	25
Reinvesteringar	26	17
Övriga investeringar	45	18
Summa färdigställda projekt	178	60

Stora investeringsprojekt, belopp i mnkr

Stora investeringsprojekt		Utgifter/inkomster sedan projektets start				Varav årets investeringar		
Projekt	Slutår	Beslutad budget	Ack. utfall nettoinv.	Prognos utfall nettoinv.	Prognos-avvikelse	Budget 2024	Utfall 2024 nettoinv.	Budget-avvikelse
Ullevileden etapp 2 och 3	2026	461	159	461	-137	233	131	102
Utveckling av Tinnisområdet	2031	500	3	500	0	15	3	12

Analys och kommentar

Investeringsvolymen 2024 är väsentligt lägre än budget inom samtliga investeringskategorier. För exploateringsrelaterade investeringar samt stora projekt har detta varit känt sedan ingången av året och speglar det faktum att budgeten för 2024 utgår från planeringsförutsättningarna som upprättades i början av 2023 då försening av Ullevileden ej var känd och inte heller flera förskjutningar inom exploateringsprojekt. För kategorin övriga investeringar beror det låga utfallet på flertalet mindre förskjutningar i projekt. För reinvesteringar är det brist på avtal för beläggning (p.g.a. överklagad upphandling) som orsakar det låga utfallet, vilket innebär att vi enbart kunnat lägga ny asfalt i mycket begränsad omfattning under året.

Jämfört med senaste prognos så är de främsta avvikelserna att utfallet för Ullevileden landade ca 7 mnkr över prognos för året, medan utfallet inom exploateringsinvesteringar och övriga investeringar är lägre. Lägre utfall inom exploateringsinvesteringar beror på att utbetalningar till Trafikverket avseende projekteringsfasen av infart/förbifart Lingham nu rensats från investeringsutgifter, som istället bokats som medfinansiering av statlig infrastruktur som följd av att nytt medfinansieringsavtal slutits. Lägre utfall inom övriga investeringar beror på flera faktorer men främst är det korrigerings av vissa

anskaffningsvärden för projekt som pausats och riskerar att ej genomföras, utifrån genomlysning i samband med bokslutet.

Investeringar om sammanlagt 178 mnkr har färdigställts under året, fördelade på ca 35 projekt. Det är främst inom exploateringsrelaterade investeringar som de större volymerna har aktiverats, med delaktivering av den stora pågående utbyggnaden av gator i Ekängen/Näsby samt ytterligare färdigställande av allmän platsmark vid Folkungavallen.

Exploatering

Exploateringsredovisning	Bokslut 2024	Budget 2024*	Bokslut 2023
<i>Effekter på resultaträkningen</i>			
Intäkter markförsäljning	87,1	75,0	171,1
Exploateringsbidrag och övriga intäkter	38,0	15,0	3,5
Vinst avslutade projekt	5,3	0,0	27,8
Summa intäkter	130,3	90,0	202,4
Kostnader försäld mark	-8,9	-9,2	-12,6
Förlust avslutade projekt	-12,1	0,0	-0,6
Övriga kostnader	-3,1	-2,6	-1,8
TRV medfinansiering	-3,2	0	-111,9
Summa kostnader	-27,2	-11,8	-126,9
Resultat	103,1	78,3	75,5

Analys och kommentar

Exploateringsverksamheten genererar ett överskott om 103 mnkr vilket är ca 25 mnkr över senaste prognosen och resultatkravet. Försäljningar har genomförts i sju projekt under året, men enbart två större som avser flerbostadshus varav december månads försäljning i Folkungavallen är störst. Marknaden är fortsatt trög och få markanvisningar har gjorts under året.

Exploateringsbidrag avseende utbyggnaden i Ekängen har resultatförts i samband med att hittills utbyggda gator och uppsamlingsgata aktiverades i bokslutet (utbyggnaden pågår i flera år till, men delar har redan tagits i bruk). Det är främst exploateringsbidragen som förklarar avvikelser mot senaste prognos, då vi trodde vi skulle aktivera en betydligt mindre utgiftsvolym 2024.

En mängd avslut av äldre projekt har gjorts, merparten påverkar endast resultatet marginellt men ett fåtal äldre projekt får större påverkan eftersom det i dessa finns rester av den äldre redovisningsprincipen från innan år 2019.

Nytt medfinansieringsavtal med Trafikverket avseende Lingham skrevs i december. Avtalet omfattar två åtgärder, ny infart och ny förbifart. Kostnaden för förbifarten är direkt kopplat till det specifika exploateringsprojektet norra Himna och den kostnaden togs redan 2023 utifrån att detaljplanen för den exploateringen då vann laga kraft. Kostnaden för infarten, som gynnar hela samhället och möjliggör långsiktig utveckling/exploatering av orten, aktiveras som en tillgång i balansräkningen och löses upp i 25-delar med start från 2024 (3,2 mnkr per år). Notera att i föregående års utfall fanns även slutreglering av medfinansiering i samband med flytt av landningsbanan.

Uppföljning av mål och inriktning

Målredovisning

Målområde Samhälle

Nämndmål 1 Linköping är en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i

Uppnås

Nämndmålet bedöms uppnås vid helår 2024. Verksamheten kopplat till detta nämndmål utvecklas i linje med nämndens mål och de genomförda åtgärderna som exemplifieras nedan medför ökad trygghet genom bland annat förbättrad belysning, bättre sikt genom exempelvis ett parkområde eller i en korsning, men också genom utvecklade arbetssätt (t.ex. kring BOT och suicidprevention). Den upplevda tryggheten kan inte mätas omedelbart efter färdigställande av åtgärd; den tar längre tid att uppnå. Platsen måste först användas av målgrupperna, man behöver lära sig den nya platsen och sedan kan utvärdering göras. Utvärdering av tidigare genomförda projekt av liknande karaktär visar dock att förvaltningens åtgärder ger effekt.

Bedömningen baseras på följande:

- Efter genomförd förstudie kring civil beredskap pågår vidare arbete med omvärldsbevakning samt planering utifrån perspektivet inom den fysiska planeringen. Effekten förväntas bli en högre kunskap och bättre omhändertagande av frågorna rörande civil beredskap.
- Arbetet för att få in suicidprevention som ett perspektiv i den fysiska planeringen har genomförts och lett till förbättrade rutiner för att uppmärksamma och hantera frågan i planprocessen.
- Förvaltningens systematiska arbete inom brottsförebyggande och trygghetsskapande (BOT) syftar till att skapa en enad förvaltning genom samverkan, samordning samt utbyte av information och erfarenheter kring dessa frågor. Arbetsgrupperna är organiserade på både strategisk och operativ nivå. Den strategiska gruppen består av enhetschefer och säkerhetssamordnare, medan den operativa gruppen inkluderar medarbetare och säkerhetssamordnare. Under våren och sommaren har den operativa gruppen arbetat med att kartlägga var brott och otrygghet kan förekomma inom våra verksamheter. Detta arbete har lett fram till en guide som ska implementeras som ett gemensamt arbetssätt inom hela förvaltningen för att hantera frågor rörande BOT.
- Flera lek- och aktivitetsmiljöer färdigställs och projekteras under året. Genom att utveckla platser som är attraktiva för alla åldrar ökar vuxennärvaron och därmed även en ökad trygghet på platsen. I alla dessa projekt har trygghet och säkerhet stått som väsentliga frågor att hantera och mål att förbättra.
 - Johannelunds stadsdelslekpark har färdigställts. Parken riktar sig mot alla åldrar och är en viktig nod i stadsdelen och den nya utformningen förväntas öka både användning och upplevd trygghet.
 - I Skäggetorp har närlekplats Rågängen färdigställts och lek- och aktivitetsparken är invigd.
 - Projektering inför ombyggnationen Berga stadsdelslek är klar och byggnation är påbörjad 2024. Entreprenören gick i konkurs och ny entreprenör upphandlas under början av 2025.
 - I Ljungsbro aktivitetspark samt Ekholmens stadsdelspark har befintliga lekmiljöer kompletterats för att tillgodose kvaliteter för flera olika målgrupper.
 - Flera närlekplatser färdigställts (Linggatan, Eklyckegatan och Rågängen).

- Vid Stångåns mynning i Roxen har kommunens nya raststuga och fågeltorn också invigts och det är redan en mycket uppskattad plats där man kan fika och njuta av fin utsikt över sjön.
- Tinnerbäcksravinen i de nedre delarna mot Sandbäcksparken/Lasarettsgatan har genomgått en stor förvandling med förbättrad gång- och cykelbana, flera rastplatser och förbättrad gestaltning, belysning mm.
- I Djurgårdens centrum börjar den allmänna platsen att ta form. Parkstråk med omgrävning av Tinnerbäcken (kallas ofta Smedstadbäcken här) är påbörjade och under hösten fortsätter arbetet med torgmiljön.
- Under hösten har uppdraget med utveckling av utflyktslekplatsen i Trädgårdsföreningen startats upp med medborgardialog, värdeanalyser med hjälp av barn i närområdet samt idé och programarbete. Utflyktsleken kommer att ha ett stort fokus på tillgänglighet och trygghet för alla och beräknas färdigställas under 2026.
- Järnvägsparken etapp 1 färdigställs och invigs inom kort och etapp 2 på den sydöstra sidan av Järnvägsavenyn projekteras nu enligt plan. I projektet har trygghetsfrågor varit centrala och medverkan finns från både säkerhetsenheten och från det teknikutvecklingsprojekt som pågår i stationsområdet. I parken möjliggörs också för trygghetsteknik.
- Belysning är en annan del som har stark koppling till både upplevd och faktisk trygghet. Under året genomförs särskilda satsningar på förbättrad belysning i Berga och Ryd.
- Samverkan kring behov av trygghetsteknik har utvecklats mellan förvaltningen och säkerhetsenheten under våren. Förvaltningen får del av lägesbild kring olika platser eller geografier och kan på så sätt i tidigt skede planera för de tekniska lösningar som kan behöva installeras på platsen. Det kvarstår visst arbete kring fördelning av ansvar och kostnader.
- Ett systematiskt arbete kring suicidprevention är uppstartat där SMA är sammanställande. Räddningstjänst, polis och säkerhetsenhet ingår tillsammans med representanter för både drift och utvecklingsverksamhet på förvaltningen. Platser med särskild problematik identifieras och förslag på åtgärder tas fram tillsammans i gruppen. Åtgärder ska sedan vidtas av ansvarig part.

Nämndmål 2 Hållbar upphandling

Uppnås

Nämndmålet bedöms uppnås vid helår 2023. Bedömningen baseras på genomförandegraden av aktiviteter och nämndindikatorer. Nedan anges ett urval av resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet Hållbar verksamhetsutveckling:

- Arbetet med att standardisera och implementera nya krav som möjliggör större insyn och kontroll i våra entreprenörs- och driftavtal är genomförd. Detta görs som ett steg i att förbättra och förstärka nämndens arbete mot välfärdsbrottsligheten.
- Andel förnybart bränsle som används vid genomförande av stadens drift och entreprenader är i paritet med målet.

Nämndmål 3 Minskad segregation genom mer jämlika livs- och boendemiljöer

Uppnås

Nämndmålet bedöms uppnås vid helår 2024. Förvaltningen arbetar brett och omfattande med frågorna både i den egna verksamheten men också i samverkan med andra förvaltningar och externa aktörer. Fokus inom nämndens ansvarsområde är upprustning av mötesplatser med ökad trygghet

och säkerhet som effekt samt arbete med fysisk planering för att ge förutsättningar till strukturella förändringar i stadsdelar som har svårare sociala förutsättningar. Strukturella effekter kan mätas först på lång sikt. Nedan beskrivs ett antal åtgärder som genomförs inom ramen för detta mål:

- Detaljplanen för Berga centrum har varit ute på samråd under sommaren och arbete med att förbereda detaljplanen för granskning pågår. Inom projektet har det tagits fram en social konsekvensanalys som ett underlag till de ställningstaganden som gjorts i detaljplanen. Planen förväntas skapa förutsättningar för att centrumet ska bli en naturlig mötesplats i stadsdelen, med trygghet i fokus.
- Initiativ till planläggning i Skäggetorp har under året prioriterats högt. Ett förtätningsprojekt pågår i den nordöstra delen, med Stångåstaden som exploatör, som förväntas ge möjlighet till fler lägenheter och men även markboende i form av radhus. Detaljplanen har varit ute på samråd under året. Ytterligare två detaljplaner är prioriterade för start men inte startade. Dialog om förutsättningarna att starta detaljplanearbetena pågår.
- Stångåstaden har tillsammans med kommunen startat upp ett samverkansprojekt i syfte att utveckla Ryds centrum samt upprustning och förtätning av närliggande bostadsområde. Samverkansprojektet kommer att mynna ut i detaljplaner med start 2025.
- Stadsplaneringsverksamheten har arbetat med att öka kunskapen kring social hållbarhet inom fysisk planering genom att hålla i föreläsningar kring ämnet för andra enheter på MoS samt genomfört trygghetsvandringar i arbetet med detaljplanerna för kvarteret Elden samt Berga centrum. Resultatet av trygghetsvandringarna har tagits om hand i PM för social hållbarhet som ska användas som ett arbetsunderlag i planprocessen. Effekten av att få in social hållbarhet i planeringen är att skapa förutsättningar för en god livsmiljö för människor och att sätta människorna och det sociala livet i fokus för att skapa stad/plats för alla. Det i sin tur leder bl.a. till minskad segregation, förbättrad psykisk hälsa, ökad känsla av tillhörighet och delaktighet, ökad trygghet och ett jämlikare samhälle m.m.
- Skäggetorps lek- och aktivitetspark är nu ombyggd och invigdes på försommaren. Parkstråket där lekmiljön ligger, och även den nybyggda närlekplatsen, är viktiga mötesplatser för många åldrar. Ombyggnationen har syftat till att skapa en tryggare och roligare plats för fler; barn, unga och äldre. Kvalitativa lek- och aktivitetsmiljöer är viktiga komponenter i stadsmiljön och bidrar till att öka integration och därmed minska segregation. Kommunen satsar särskilt på lek och aktivitet i Ryd, Skäggetorp och Berga, där alla tre stadsdelar har eller kommer att få (Berga) nya lekmiljöer. I Skäggetorp har också satsningar på konst gjorts i samband med upprustning av parkmiljön.
- Projektering inför ombyggnationen Berga stadsdelslek är klar och byggnation påbörjad 2024. Entreprenören gick i konkurs och ny entreprenör upphandlas under början av 2025. Särskilda dialoger har förts med ungdomsverksamheten i området, men också med polis och säkerhetsenhet för att fånga de särskilda utmaningar och behov som finns i området. Byggnation genomförs under 2025.

Nämndmål 4 Minska klimatpåverkan och värna om den ekologiska hållbarheten

Uppnås delvis

Nämndmålet bedöms delvis uppnås vid helår 2024.

Arbetet på förvaltningen med att både minska effekter av klimatpåverkan och att värna om den ekologiska hållbarheten har växlats upp de senaste åren. Det är tydligt att ökat samarbete, både inom förvaltningen, men också mellan förvaltningen och de kommunala bolagen och andra aktörer (tex Räddningstjänsten) är nödvändigt för att skapa ett robust samhälle som klarar exempelvis de utmaningar som långvarig värme, torka eller häftiga skyfall kan medföra. Det pågår arbete inom kommunen med att tydliggöra ansvar och roller. Arbetet är långsiktigt och effekterna kan inte alltid omedelbart påvisas. De aktiviteter som anges nedan är exempel på både konkreta mindre åtgärder som ger effekt på en specifik plats (tex arbetet i Trädgårdsföreningen) men också långsiktiga projekt med ökad ambitionsnivå i miljö- och klimatfrågor, t ex ett tydligare arbetssätt med

masshantering som på sikt kommer att ge både minskade transporter och en effektivare resursanvändning. Ambitionsnivån i förvaltningens arbete kan och behöver växlas upp ytterligare de kommande åren och har i delar behövt prioriteras ned under året. Målet bedöms därför delvis uppnås vid årets slut. Bedömningen baseras på nedanstående aktiviteter som genomförts eller behövt pausas.

- Arbete med att ta fram tillämpningsanvisningar för riktlinjer för ekosystemtjänster och ekologisk kompensation är något försenat och kommer att avslutas under 2025. Resultatet förväntas bli ökad kunskap samt bidra till större användande av riktlinjerna genom hela samhällsbyggnadsprocessen.
- Arbete med en uppdatering av program och handlingsplan för naturvården pågår och antas under 2025. Dokumentens syfte är att sätta riktning och ambitionsnivå för naturvårdsarbetet de kommande fyra åren.
- Kommunen blev uppmärksammad för sitt arbete med att gynna pollinatörer, genom bla blommande vägrenar, och är av Naturskyddsföreningen rankade som nummer ett bland Sveriges kommuner kring detta arbete. I Linköping har arbetet pågått systematiskt under snart 10 år.
- Förvaltningen arbetar med ambitionen att premiera trähusbyggnation i de markanvisningar som genomförs. Marknadsläget har gjort att endast en markanvisningstävling har genomförts under året, i stadsdelen Djurgården där trähus premierades.
- En förvaltningsövergripande tillämpningsanvisning för masshantering har fastställts. Tillämpningsanvisningen innehåller åtgärder som syftar till förändring av arbetsätt för ökad resurshushållning av massor vid stadsutveckling i Linköpings kommun. I tillhörande kunskapssammanställning finns åtgärdernas utförligt beskrivna, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser samt beskrivning av hur genomförandet kan reducera kostnader ur både ett ekonomi- och miljöperspektiv.
- Det pågår ett lokaliseringsarbete som syftar till att identifiera en eller flera platser för provisoriska och permanenta etableringar av mellanlagring av massor. Resurseffektiviteten förväntas öka genom att möjliggöra hantering och mellanlagring.
- Inom planarbetet i Distorp/Gärstad planeras det för att möjliggöra industriell symbios utifrån områdets belägenhet intill Gärstadverken. Frågan kommer bli aktuell i samband med etableringsskedet där kommunen samt Tekniska Verken behöver samordna sig i frågan och jobba tillsammans. Effekten som kan uppnås är bättre resurseffektivitet i det nya verksamhetsområdet.
- Förslag till riktlinjer för stadsträd har färdigställts under våren, men de är inte beslutade politiskt på grund av den pågående översynen av styrdokument. Men precis som för "riktlinjer för lek och aktivitet" så tillämpas ändå principerna i verksamheten. Syftet är att Linköpings stad och tätorter ska förbli och fortsätta utvecklas till en attraktiv bebyggd miljö med ett rikt och livskraftigt trädbestånd som levererar ekosystemtjänster, både nu och i framtiden. Riktlinjerna ska användas som ett redskap i arbetet med kommunens stadsträd och i övergripande frågor som rör träd i stadsmiljö.
- Arbete pågår tillsammans med TVAB för att hitta samsyn och vedertagna arbetsätt kring träd och ledningar. Under hösten 2024 ska principer vara framtagna för en rad olika situationer där träd och ledningar kommer i konflikt.
- Arbete pågår också med TVAB för att hitta både platser och metoder för att fördröja dagvatten och skyfall. Arbetet har också inneburit att identifiera frågor och perspektiv som behöver belysas och utredas inför val av teknisk lösning.
- Restaurering av dammar i Vallaskogens naturreservat och på Tinnerö har gjorts, för att säkerställa goda livsmiljöer för bland annat större vattensalamander.

- Klimatanpassningsåtgärd i Trädgårdsföreningen, som handlar om att styra vatten vid häftiga regn och skyfall för att minska risken för skador i parkmiljön, pågår. I arbetet ingår även att utreda åtgärder för att minska risken för skador i parkens lägst belägna delar och mot Linnégatan.
- Återplantering av skog har gjorts under året och är en del av det löpande arbetet. Sedan några år tillbaka så återplanteras skogsmark i hög grad med andra trädslag än gran (tall, ek, andra lövträd), för att öka robustheten och för att sprida risker för ensartade angrepp.
- Under året har Stångåmynningens besökscentrum invigts. Vid den nya mötesplatsen kan man både uppleva och lära sig mer om det rika djurliv som finns vid Stångåmynningen specifikt och i Roxen och Stångån generellt. Platsen är pedagogiskt utformad och skapar förutsättningar för att bättre värna och förstå frågor kopplat till ekologi och hållbarhet.

Nedan anges de avvikelser som konstaterats inom nämndmålet:

- I VP framgick mål att ta fram skötselplan för kommunens dammar, men arbetsuppgiften prioriterades ned då förvaltningen fick göra besparingar inom driftbudgeten under året.
- Åtgärdsplan för Tinnerbäcken är försenad, arbetet pausades under 2024, men arbetet har startats upp under Q4 2024. Arbetet är en del i att identifiera åtgärder som bidrar till förbättrad vattenstatus i Tinnerbäcken, men också att identifiera behov av klimatanpassningsåtgärder för att minska översvämningsrisker nedströms.
- De senaste åren har många träd planterats och kostnaderna för vattning är höga. När både drift- och investeringsbudgeten behövde minskas i volym under 2024 pausades arbetet med trädplanteringar tillfälligt. De återupptas igen under 2025.

Nämndmål 5 Möta behoven för ett växande Linköping

Uppnås

Nämndmålet bedöms uppnås.

Arbetet med att skapa goda förutsättningar för ett växande Linköping är högt prioriterat och håller god framdrift. Kommunens samlade planberedskap (antagna och pågående detaljplaner) innehåller möjlighet för 13000 - 14000 nya bostäder vilket motsvarar många års bostadsbyggande i förhållande till det årliga behovet som är ca 1000 nya bostäder. Sammantaget är kommunens beredskap för bostadsbyggande mycket stor. Samtliga aktiviteter för att förbättra beredskapen gällande verksamhetsmarken pågår enligt plan. Förberedelserna för planläggning av Ostlänken samt nya centralstationen löper på i god takt. Nedan beskrivs några av de större pågående insatserna för ett växande Linköping:

- Arbete med Framtidens stadskärna sker inom förvaltningen både i linjestrukturen och genom förvaltningens utvecklingsplan. Samverkan med näringslivet och dess företrädare sker kontinuerligt genom olika gemensamt överenskomna mötesstrukturer. Utvärderingen av årets arbete i Framtidens stadskärna visar att de olika parterna upplever bättre dialog och en gemensam plattform, ökad förståelse för varandras förutsättningar, gemensam målbild för stadskärnan. Vi skapar förståelse hos allmänheten för stadskärnas utveckling genom att vi uttrycker oss samstämmigt kring stadens utvecklingsbehov. Helena

Utveckling av stadskärnan är prioriterad och arbete med ett flertal förtättnings- och stadsmiljöprojekt pågår. Under början av 2024 antogs två detaljplaner och det pågår ytterligare sex detaljplaner i stadskärnan. Viss försening i pilotprojektet för Dykaren/Lilla torget pga omarbetning av planen samt förhandlingar och genomförandefrågor med byggaktörer. I arbetet med Framtidens stadskärna sker också utveckling av dialogmodell för hur förvaltningen informerar och tar in synpunkter och kunskap av fastighetsägare, näringsliv och medborgare i både tidiga skeden och inför och i projektens genomförande.

- En prototyp för visualisering av pågående och planerade projekt i innerstaden är framtagen och kommer att vidareutvecklas till att omfatta fler typer av projekt och en större geografi. Kartan kan användas för att kommunicera med fastighetsägare och näringsidkare, men utgör också ett planeringsverktyg för förvaltningen. Prototypen kommer att vidareutvecklas till ett färdigt verktyg under 2025.
- Arbete med utveckling av ny verksamhetsmark pågår inom flera geografiska områden; Distorp, Mjärdevi, Kåparp och Hackefors. Distorp är ett stort och komplext område att planlägga men är samtidigt en viktig förutsättning för omlokalisering av befintlig verksamhet som blir påverkad av Ostlänken samt för att möta kommande behov av nyetableringar. I södra delen av Mjärdevi har infrautbyggnad färdigställts och marken blir tillgänglig för etableringar 2025. Fortsatt arbete med planering av verksamhetsmark i Hackefors som förväntas gå ut på samråd under första halvåret av 2025.
- Ostlänkens planering fortsätter och ett inledande förarbete för centralstationen har pågått under året. Syfte med arbetet har varit att proaktivt minimera risker i processen i framtagandet av detaljplanen för centralstationen som kan påverka tidplanen negativt. Samtidigt pågår arbetet med en detaljplanestrategi som är ett samlat grepp för hantering av alla detaljplaner som behöver hanteras i samband med Ostlänken. Det har, pga. förskjutningar i Trafikverkets tidplan, skett en viss tidsförskjutning av detaljplanernas starter som berör centralstationsområdet och spårlinjen. Detaljplanearbetet förväntas komma igång under våren 2025 istället för i slutet av 2024.
- Samhällsbyggnadsnämnden har ett strategiskt uppdrag att utveckla boendekoncept för universitetsstudierande för att stimulera att studenter stannar i Linköpings kommun efter sin examen. Nämndens verktyg i denna fråga är begränsade varför detta främst sker genom samverkan med det kommunala bostadsbolaget samt med andra aktörer som vill utveckla lämpliga boendekoncept. I arbetet har det framkommit att det inte är specifikt boendekonceptet som får studenter att stanna i Linköping utan det handlar om helheten - attraktiv stad, arbetsmarknad och möjlighet till bostad generellt. Strategiskt utvecklingsuppdrag nr 15
- Sedan flera år tillbaka pågår det samverkan mellan Stadsplaneringsavdelningen och Lejonfastigheter för att säkerställa att kommunens behov av verksamhetslokaler tillgodoses i kommunens mark- och planreserv. Under året har det genomförts workshop gällande samarbetsformer som resulterat i ett nytt arbetssätt som kommer att presenteras under början av 2025 och implementeras löpande.
- Planering av projekt, framför allt infrastrukturåtgärder, som behöver genomföras före, under och efter byggnation av Ostlänken pågår. Detta arbete kommer behöva intensifieras i takt med att det blir mer och mer klart hur den nya järnvägen kommer att gå genom staden och hur den påverkar trafiksystemen. Detta beräknas bli klarlagt under 2025. En ny tjänst med stor kompetens kring kalkylering av infrastrukturåtgärder finns med i budget 2025 och rekrytering påbörjades i slutet av året.
- Kommunikationsrutiner kring trafikstörande projekt ses över både internt och externt för att säkerställa ett genomförande som bygger på kunskap, förståelse och samarbete mellan alla berörda parter i kommunen. Internt är det viktigt att kommunikationen är tydlig och regelbunden mellan våra olika avdelningar på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, så att trafikpåverkande ta-plans beslut hanteras korrekt och skapar förutsättningar till ett effektivt, säkert och tydligt genomförande.
- Styrdokument som tagits fram av Stadsmiljöavdelningen och som omnämns under "Året i korthet - utvecklingsarbete" stödjer processer på hela förvaltningen, men ger även styrning och ledning i projekt, i handläggning, och ger därmed möjlighet till snabbare besked och beslut vilket är gynnsamt för en effektiv framdrift i verksamheten. Flertalet styrdokument berör frågor eller sakområden som har direkt koppling till hur stadsmiljön ska utvecklas på ett hållbart sätt.

Nämndmål 6 Värna om alla trafikslag genom en hållbar trafikplanering

Uppnås

Nämndmålet bedöms uppnås vid helår 2024. Verksamheten kopplat till detta nämndmål utvecklas i linje med nämndens mål och de genomförda åtgärderna nedan bidrar till en hållbar trafikplanering.

Den resvaneundersökning som genomfördes år 2022 visar att kommunen är på god väg att nå målen för färdmedelsfördelningen; 40% bil, 40% cykel och 20% kollektivtrafik. Undersökningen visar att andelen biltrafik har minskat från 57 % till 51 %, samtidigt har andelen cykelresor ökat från 30 % till 36% i jämförelse mellan åren 2018 och 2022. Andelen kollektivtrafikresor är i stort sett oförändrad på 13-14 %.

- Strategiskt utvecklingsuppdrag "Utvärdering av trafikplan för innerstaden i Linköping" är genomförd och har avrapporterats till samhällsbyggnadsnämnden under våren 2024.
- Flera trafiksäkerhetsåtgärder och utredningar har genomförts under året för att minska risken för trafikolyckor och ökad säkerhet på skolvägar. Till exempel genomfördes åtgärder för säkra skolvägar vid Ånestadsskolan på Almgatan samt utredning av korsningen Hjulsbrovägen/Vårdsbergsvägen.
- Tillgänglighets- och trafiksäkerhetsåtgärder vid hållplatspassage har genomförts på Gränsliden i Tallboda.
- Utifrån trafikutredning i Ljungsbro och Berg har förbättringsåtgärder genomförts på gång- och cykelbana längs Stjärnorpsvägen.
- Planering och projektering för ombyggnation av Drottninggatan mellan Djurgårdsgatan och S:t Larsgatan har pågått under år 2024. Åtgärderna syftar till att möjliggöra omvandlingen av Storgatan till gågata, med flytt av kollektivtrafik samt cykeltrafik till Drottninggatan. Ombyggnationen av Drottninggatan planeras under år 2025.
- Utredning av vilka åtgärder som kan avlasta resecentrum pågår och blir klar under våren 2025. Östgötatrafiken undersöker omdragning av linjer för att avlasta dagens resecentrum. Omdragningen kan innebära behov av mindre fysiska åtgärder eller omprogrammering av trafiksignaler.
- Ny parkeringstaxa trädde i kraft den 2 april 2024. Målet är att styra fordon till parkeringshus och till parkering på kvartersmark, då gatuparkeringar framför allt i innerstaden ofta är hårt belastade och medför mycket söktrafik. Förändringarna innebär ändrad tidsreglering, men också ökade taxor för boendeparkering och ökade taxor för korttidsparkering. På 30-minutersparkeringar i stadskärnan sänktes istället taxan något för att gynna handeln.
- Förberedande utredningar för Ostlänken har startats under 2024 såsom "Ny anslutning från Mörtlösarondellen till Köpetorpsgatan" samt "Lokaliseringsutredning Kallerstadsleden".
- Underhåll av vägräckan och brounderhåll längs med Haningeleden genomfördes under 2024.
- Ny belysning på gång- och cykelbanan längs med Gamla Linköping, samt kompletterande belysning på gång- och cykelbana längs med Gäddvägen innan Ålerydsrondellen.
- Forskningsprojektet Ride the future med självkörande bussar i Vallastaden och universitetsområdet tog nästa steg mot ökade mobilitetstjänster med trafikering av fler gator i Vallastaden och införde on-demandtjänst under hösten 2024.
- Stadsplaneringsavdelningen har utrett hur ett nytt stadsbusslinjenät i Linköping bäst skulle utformas utifrån de nya förutsättningar som en ny centralstation i Steninge ger. En förutsättning för utredningen var att det nya linjenätet skulle utformas på så sätt att belastningen på den kommande centralstationens skulle minskas, dvs att inte alla busslinjer skulle angöra stationen som i nuläget. Utredningen presenterade ett busslinjenät där tyngdpunkten för byten förlades till stadskärnan snarare än centralstationen. Under året

utvecklade Östgötatrafiken förslaget på nytt stadsbusslinjenät ytterligare och även det arbetet har stadsplaneringen deltagit i.

- Arbetet med gröna resplaner vid skolor pågår. Under våren har bl.a. cykelskola genomförts på Ånestastadskolan och Kvinnebyskolan. Under hösten har arbetet med Vikingstad skolor och Bäckskolan påbörjats med bl.a. kartering av skolresor.

Nämndmål 7 Goda förutsättningar för företag att etablera sig och verka i kommunen

Uppnås delvis

Nämndmålet bedöms delvis uppnås vid helår 2024. Även om de allra flesta planerade genomförts enligt plan kommer nämnden ha svårt att uppnå målet om antal hektar verksamhetsmark.

- Deltagande och genomförande av NKI råd där analyser och erfarenhetsutbyte sker för att uppnå ett fortsatt högt NKI och en god kundnöjdhet. Resultatet från enkäten visar att Linköping ligger ovanför snittet.
Inom kategorierna planbeskedsfasen samt planeringsfasen har vi ökat/behållit vårt resultat jämfört med de flesta andra kommuner som backat. Inom kategorin genomförandefasen har resultatet minskat kraftigt sedan föregående mätning, det pågår planering av åtgärder.
- Byggaktörsfrukost har genomförts under året med fokus mobilitet samt samarbete med cityfastighetsägarna inom Framtidens stadskärna. Planering startade för byggaktörsfrukost med fokus Ostlänken, som dock ersattes av politisk inbjudan till frukost med samma inriktning.
- Utifrån resultatet av byggaktörsenkäten har kommunikationsinsatserna utökats med två byggaktörsenkäter per år samt byggaktörsfrukostar med relevanta teman som t.ex Ostlänken. Stadsplaneringsavdelningen har även lanserat ett s.k. startpaket för nya samt delvis pågående detaljplaner som ska användas som ett underlag för förenklad dialog och samverkan i planprocessen. Sedan hösten/vintern 2023 har nyhetsbrev skickats ut till byggaktörer. Samtliga aktiviteter har som syfte att förbättra samarbetet och ökad förståelse.
- Stadsplaneringsavdelningen har i samverkan med Näringsliv och tillväxt arbetat med frågor rörande omlokalisering av verksamheter påverkade av Ostlänken. Eftersom Trafikverket är relativt tidigt i sin planeringsprocess så finns inga skarpa omlokaliseringsbeslut fattade.
- Stadsplaneringsavdelningen deltar i arbetet med uppdateringen av kommunens etableringspolicy för verksamheter. Dokumentet ska användas som en vägledning för att skapa en god geografisk struktur för Linköpings näringsliv som i sin tur önskas resultera i ökad attraktionskraft vilket på sikt ger fler arbetstillfällen.
- Stadsmiljöavdelningen har infört en enkät kopplad till synpunkts- och ärendehanteringssystemet för företagare. Som har till syfte att få en uppfattning om hur företagen upplever kommunens ärendehantering gällande stadsmiljö.

Målområde Medborgare

Nämndmål 8 Hög tillgänglighet, gott bemötande och effektiv leverans

Uppnås delvis

Nämndmålet bedöms delvis uppnås vid helår 2024. Det stora besparingsprogrammet som nämnden fattade beslut om för att få ekonomin i balans har inneburit en liten försämring av driftåtgärder. Ökningen av synpunkter på vinterväghållningen har, även om det är helt rimligt konsekvens, ändå haft en negativ påverkan på måluppfyllelsen.

- Stadsplaneringsavdelningen har arbetat för att på olika sätt utveckla och tydliggöra arbetet med prioritering av detaljplaner samt planprocessen. Effekten av åtgärderna nedan förväntas bli en bättre tydlighet och förståelse såväl internt som externt kring grunderna för kommunens prioritering, resursförutsättningar, planreserv mm. Åtgärder som har genomförts:
 - Utveckling av tydligare principer för prioritering av detaljplaner. Dessa är beslutade i nämnd och har medfört ändrat upplägg för både faktisk planering av detaljplaner samt struktur för produktionsplanen.
 - Utveckling av uppföljning och redovisning av detaljplaner gentemot nämnden som sker två gånger per år.
- En ny omgång av enkla/små detaljplaner har startas i enlighet med strategiskt utvecklingsuppdrag 47, den här gången var det ett paket om 3 stycken planer. Två av planerna har varit ute på samråd och den tredje ska gå ut på samråd under våren 2025. Resultatet av att nyttja en konsultgrupp för detta är att mindre detaljplaner inte behöver vänta på att bli prioriterade och att handläggningstiderna kan kortas ned.
- Driftsupporten på Stadsmiljöavdelningen arbetar kontinuerligt med effektiviseringar och att arbeta fram standardsvar i dialogen med kunder som lämnar synpunkter och felanmälningar. Åtgärder tas även fram tillsammans med Kontakt Linköping. Forum är upprättade under 2024 mellan SMA och Kontakt Linköping.

Nedan anges de avvikelser som konstaterats inom nämndmålet:

- Antalet kundsynpunkter och felanmälningar har överstigit målvärdet för året. Detta på grund av ett ökat antal ärenden i samband med kraftigt snöfall under kvartal 1, 2024. För att detta ska minimeras framöver har utbildningar genomförts hos Kontakt Linköping samt en uppdatering av webbplatsen gällande snöröjning och halka.

Målområde Ekonomi

Nämndmål 9 God ekonomistyrning som ger handlingsfrihet

Uppnås

Nämndmålet bedöms uppnås vid helår 2024. Nämnden har haft ekonomiska utmaningar med stort prognostiserad underskott. Arbetet med att få ekonomin i balans har pågått under året och årets resultat är en budget i balans. Samtliga, i nämnden, beslutade åtgärder har genomförts enligt plan.

Målområde Verksamhet

Nämndmål 10 En obruten digital samhällsbyggnadsprocess som bidrar till måluppfyllelse och kundnytta

Uppnås

Nämndmålet bedöms uppnås vid helår 2024. Dock hänger denna bedömning på den viktigaste aktiviteten under denna mål, utveckling av nuvarande geodataplattform inom kommunen och flytt av data in i den nya verksamhetsplattformen.

Utifrån årets ansträngda budgetram på förvaltningen fattades beslut om att prioritera utveckling av nuvarande geodataplattform inom kommunen, för att ersätta den med plattformen som införts för att nå målet obruten digital samhällsbyggnadsprocess. Vilket ger oss en långsiktig besparing inom förvaltningen och kommunen på ca: 3.5 MSEK genom sänkt förvaltningsbudget, den ekonomin önskas att nyttjas för den fortsatta omställningen av arbetssättet som möjliggöra obruten digital samhällsbyggnadsprocess från 2025 och framåt. Dock har detta påverkat arbetet med obruten digital samhällsbyggnadsprocess under år 2024 negativt, då resurserna inom geodata fick prioriteras till utvecklingen istället för att utveckla systemlösningar som förändrar vårt arbetssätt inom samhällsbyggnadsprocessen.

Viss tjänsteutveckling har genomförts som tagit oss närmare obruten digital samhällsbyggnadsprocess, som ger oss bättre kundservice och analysmöjligheter inom vår verksamhet. T.ex. ett nytt datadrivet kundärendesystem för stadsmiljö och en verksamhetsportal för uppföljning inom Miljö. Arbetet med att höja vår gemensamma tillgänglighet på geografisk information har också genomförts. Dessa initiativ kommer bli slutförda under 2024 och bidrar till hög grad att ta oss närmare målet obruten digital samhällsbyggnadsprocessen

Nedan anges de avvikelser som konstaterats inom nämndmålet:

- 3D Strategi flyttas till 2025 pga avveckling av geodataplattformen
- Förbättrad datadelning med de kommunala bolagen flyttas till 2025 pga avveckling av geodataplattformen
- Utveckla hanteringen realtidsinformation flyttas flyttas till 2025 pga avveckling av geodataplattformen

Målområde Medarbetare

Nämndmål 11 Goda arbetsplatser

Uppnås

Nämndmålet bedöms komma att uppnås vid årets utgång.

Inom förvaltningen är nu ett arbetssätt med ett eget medarbetarprogram utarbetat och fullt implementerat. Innehållet utgår från kommungemensamma delar och det innehåll som finns i den av kommunen inköpta digitala introduktionen, till vilken förvaltningar kan köpa separata licenser. Här har MoS valt att satsa på att terminsvis fånga upp nya medarbetare för att fysiskt på plats prata med medarbetarskap. Det ger möjlighet till dialog och reflektion och syftet är att insatsen ska ge mer än en digital utbildning som var och en går igenom vid egen kammare. Vid medarbetarintroduktionen får också nya medarbetare möjlighet att träffa andra nya kollegor och skapa relationer utanför den egna arbetsgruppen.

Avseende process för löne- och medarbetarsamtal är nu de planerade förändringarna i underlag implementerade.

Skyddsorganisationen är nu fastställd där varje chef har ett eget skyddsområde och utifrån input från fackliga och skyddsombud har nu skyddsombud på MoS möjlighet att välja vilka skyddsområden de företräder. Det innebär att vi från förvaltningens håll lämnar förtroendet till skyddsombuden att ta sig an ett uppdrag som man känner att man mår med. Förhoppningen från samtliga parter inom samverkan är att det ska sänka tröskeln för att bli skyddsombud eftersom man då kan börja med ett skyddsområde och sedan om man vill utöka till att vara skyddsombud för flera skyddsområden. Varje VSG hanterar sina egna skyddsområden men kan be FSG om stöd vid behov. Vi har skyddsombud inom samtliga samverkansgrupper (VSG/FSG) men saknar i dagsläget skyddsombud på några enstaka skyddsområden.

Arbetet med Friskfaktorer rullar nu som en löpande del i vårt systematiska arbetsmiljöarbete, i likhet med Linköpings kommuns ambition. Material finns både på prevent.se men också på Chefsportalen i viss mån. Inom förvaltningen äger varje chef mandatet att planera och utforma arbete med Friskfaktorer, i samverkan med skyddsombud och medarbetare.

Arbetet med att analysera introduktions- och avgångsenkäter pågår. Då förvaltningen är förhållandevis liten så kommer det att ta ytterligare lite tid innan det finns så pass mycket underlag att det går att dra några generella slutsatser utifrån det. Det pågår ett centralt arbete med att tillgängliggöra data via kommunens statistiska verktyg Qlik Sense, som hämtar data från ekonomi- och personalsystemen. Det arbetet bedöms inverka positivt på lång sikt då flödet blir effektivare och mer lättillgängligt.

Nämndmål 12 Hållbart chef- och ledarskap

Uppnås delvis

Nämndmålet bedöms komma att uppnås delvis vid årets utgång. Arbetet med att utforska och stärka chefers förutsättningar till ett hållbart chef- och ledarskap pågår ständigt och under våren har en utvärdering av förvaltningens införande av gruppchefer presenterats. Även nya stödverktyg för arbete med förläggning av tid och prioritering har arbetats fram och testats med goda resultat.

Den senaste medarbetarundersökningen visar att det fortfarande finns utmaningar för chefernas arbetssituation och belysning. Förbättringsåtgärder genomförs enligt plan men medarbetarundersökningen visar att mer behöver göras inom detta område.

Nämndmål 13 Nya vägar för kompetensförsörjning

Uppnås

Nämndmålet bedöms komma att uppnås vid årets utgång.

Arbetsgruppen som har arbetat med implementering av praktikplatsen.se har slutrapporterat sitt arbete och lämnat förslag på vidare förbättringar.

Inom förvaltningen har kompetens- och karriärmodell arbetats fram för miljöskyddsinspektör och värdet av denna kommer att utvärderas i december 2024.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunfullmäktige gav i Budget 2024 med plan för 2025–2029 strategiska utvecklingsuppdrag till nämnderna. Åtgärder i enlighet med uppdragen har inarbetats i nämndens internbudget för 2024 med plan för 2025-2029. I tabellen nedan redovisas aktuell status för strategiska utvecklingsuppdrag riktade till nämnden.

Kommungemensamma	Status
1. Samtliga nämnder ska fortsätta arbetet med civil beredskap (totalförsvarsplanering och kommunens krigsorganisation).	Pågående
2. Samtliga nämnder ska inom ramen för sitt basuppdrag vidta åtgärder och intensifiera arbetet för att minska och motverka strukturella orsaker till segregation.	Genomförd utifrån aktiviteter 2024
3. Samtliga nämnder ska inom ramen för sitt basuppdrag bidra till samordningen av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder.	Pågående
4. Samtliga nämnder ska i enlighet med politiska styrdokument prioritera, avsätta resurser och genomföra åtgärder inom ekologisk hållbarhet.	Pågående
5. Samtliga nämnder ska vidta och genomföra åtgärder i enlighet med arbetsmarknadsprogram med handlingsplan.	Pågående
6. Samtliga nämnder ska vidta och genomföra åtgärder i enlighet med näringslivsprogrammet fokusområden.	Genomförd utifrån aktiviteter 2024

Kommungemensamma	Status
7. Samtliga nämnder ska där det är möjligt ställa sysselsättningskrav i upphandlingar som innebär att leverantören avsätter anställningar för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.	Pågående
8. Samtliga nämnder ska i samverkan med kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden införa 500 nya arbetsmarknadsplatser inom kommunkoncernen. Bland platserna ska praktik och ökade anställningsmöjligheter för personer med funktionsnedsättning säkerställas.	Pågående
9. Samtliga nämnder ska eftersträva att finansiera mer verksamhetsutveckling och fler utvecklingsprojekt med extern finansiering, exempelvis genom finansiering från EU:s fonder och program för projekt som ligger i linje med kommunens strategiska utvecklingsområden	Genomförd
10. Samtliga nämnder ska förbättra förutsättningarna för och utveckla arbetet mot företags och föreningars välfärdsbrott. Ett särskilt fokus ska vara på att utveckla och förbättra arbetet med avtals- och bidragsuppföljning samt kontroll.	Pågående
11. Samtliga nämnder ska öka användandet av digitaliseringens möjligheter för förbättrad service till medborgare samt fortsatt verksamhetsutveckling och effektivisering.	Pågående
12. Samtliga nämnder ska utifrån perspektivet friskfaktorer vidta åtgärder i syfte att stärka chefers förutsättningar, minska personalomsättningen och minska sjukfrånvaron.	Pågående
13. Samtliga nämnder ska prioritera avtalsuppföljning utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv för att förebygga välfärdsbrottslighet samt fusk och oegentligheter. <i>Kvarstår för BMN, KOF, SBN och ÅN övriga nämnder genomförde uppdraget 2023.</i>	Pågående

Nämnds specifika	Status
1. Kommunstyrelsen ska utreda hur de geografiska utskotten kan utvecklas med möjligheten att göra medborgarbudget. I uppdraget ingår att ta fram förslag till pilotprojekt i minst två utskott. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen under 2024.	Genomförd
2. Kommunstyrelsen ska se över vilka insatser som krävs för att kommunen ska kunna tidigarelägga målet om nettonollutsläpp. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen under 2024.	Genomförd
3. Samhällsbyggnadsnämnden ska i samverkan med kommunstyrelsen identifiera orter med goda förutsättningar för nybyggnation av småhus utan att ta åkermark i anspråk.	Genomförd
4. Samhällsbyggnadsnämnden ska ta fram en grön bränsleförsörjningsplan för landsbygden.	Pågår
5. Samhällsbyggnadsnämnden ska vidta åtgärder som leder till förbättringar av vattendrag på kommunal mark med dålig vattenstatus.	Pågår
6. Samhällsbyggnadsnämnden ska förbättra förutsättningarna och möjligheterna i kommunala vattendrag för vattenlevande växter, djur och organismer.	Pågår
7. Samhällsbyggnadsnämnden ska som markägare vara aktiv ifråga om exempelvis skogsskötsel och aktivt arbeta för att förebygga och bekämpa skadedjur som granbarkborre.	Pågår
8. Samhällsbyggnadsnämnden ska i plan- och exploateringsprojekt, på såväl mark som ägs av kommunen som privat mark, fortsatt verka för en hög andel småhus. Nämnden ska verka för blandade boendeformer och för att lägenheter med lägre hyresnivåer byggs.	Genomförd utifrån aktiviteter 2024

Nämndspecifika	Status
9. Samhällsbyggnadsnämnden ska utveckla boendekoncept för universitetsstudenter för att stimulera att studenter stannar i Linköpings kommun efter sin examen.	Genomförd
10. Arbetsmarknadsnämnden ska stärka uppföljningen inom vuxenutbildningen för att säkerställa verksamhetens kvalitet.	Genomförd
11. Arbetsmarknadsnämnden ska införa aktivitetsplikt som innebär aktivitetskrav för att erhålla försörjningsstöd. För individer som beviljats ekonomiskt bistånd ska det finnas krav på att delta i en aktivitet inom två veckor.	Pågår
12. Arbetsmarknadsnämnden ska vidta åtgärder för att korta etableringstiden.	Pågår
13. Arbetsmarknadsnämnden och bildningsnämnden ska gemensamt utveckla kommunens vägledning och vuxenutbildningsutbud för bättre möjlighet att välja utbildning där jobben finns.	Pågår
14. Arbetsmarknadsnämnden, bildningsnämnden och social- och omsorgsnämnden ska vidta åtgärder för att öka genomströmningen inom respektive verksamhet.	Pågår
15. Barn- och ungdomsnämnden och bildningsnämnden ska stärka och tillgängliggöra elevhälsan för att tidigare möta upp problem som exempelvis psykisk ohälsa och för att ge ett bättre stöd åt unga som är på väg att hamna fel i livet.	Pågår
16. Barn- och ungdomsnämnden och bildningsnämnden ska stärka stödet till utsatta elever. Förbättrande åtgärder ska vidtas för elever som utsätts för mobbning, våld eller trakasserier i skolmiljön.	Pågår
17. Barn- och ungdomsnämnden och bildningsnämnden ska successivt implementera heltidsmentorerna på alla kommunens högstadie- och gymnasieskolor.	Genomförd
18. Barn- och ungdomsnämnden, bildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden ska gemensamt och i samverkan med idrottsföreningar vidta åtgärder för att få fler barn och unga i rörelse.	Pågår
19. Barn- och ungdomsnämnden, social- och omsorgsnämnden och äldreomsorgen ska säkerställa att medarbetare har nödvändiga språkkunskaper för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.	Genomförd
20. Barn- och ungdomsnämnden ska stärka likvärdigheten och vidta åtgärder för att öka andelen grundskoleelever som uppnår behörighet till gymnasieskolan.	Pågår
21. Barn- och ungdomsnämnden ska anpassa grundbemanningen utifrån olika förskolors behov i syfte att stärka likvärdigheten och barnens kunskapsutveckling.	Pågår
22. Kultur- och fritidsnämnden ska ta fram en upprustningsplan för att rusta upp anläggningar och arenor i kommunens stadsdelar.	Pågår
23. Social- och omsorgsnämnden och äldreomsorgen ska på sikt införa undersköterska som lägsta utbildningsnivå inom vård- och omsorgsnära arbete.	Pågår
24. Social- och omsorgsnämnden ska åtgärda problemet med långa handläggningstider inom särskilt barn och unga samt LSS.	Pågår
25. Social- och omsorgsnämnden ska säkerställa att kommunen har insatser för att förhindra att barn och unga inte hamnar i kriminalitet och att avhoppbarverksamheten är dimensionerad utifrån behov.	Genomförd
26. Social- och omsorgsnämnden ska utveckla samarbetet med krögare och restaurangägare för en narkotikafri krogmiljö.	Pågår
27. Äldrenämnden ska i samverkan med kommunstyrelsen och Stångåstaden underlätta för enskilda att bo kvar hemma.	Pågår
28. Äldrenämnden ska ta fram förslag på hur Linköpings kommun kan bli en mer demensvänlig kommun. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen under 2024.	Pågår
29. Äldrenämnden ska planera för en tillräcklig mängd av lägenheter i särskilt boende för att säkerställa valfrihet.	Genomförd

Nämndspecifika	Status
30. Barn- och ungdomsnämnden och bildningsnämnden ska i samverkan med Lejonfastigheter fortsätta arbetet med lokaleffektiviseringar.	Pågår
31. Bildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, barn- och ungdomsnämnden, Visit Linköping AB och Lejonfastigheter AB ska skapa en projektgrupp och ta fram en plan för framtidens ALG med fokus på hur kommunen tvärsektionellt kan nyttja dess lokaler, förutsättningar och samtidigt skapa mervärde för yrkesprogrammen.	Pågår
32. Kommunstyrelsen ska utreda de ekonomiska konsekvenserna för kommunen vid en pensionsredovisning enligt den så kallade blandmodellen.	Genomförd
33. Kommunstyrelsen ska i samverkan med nämnder och Lejonfastigheter stärka kommunens interna säkerhet genom utveckling av trygghetsskapande teknik.	Pågår
34. Kommunstyrelsen ska i samverkan nämnder och Lejonfastigheter säkerställa att kommunens behov av verksamhetslokaler tillgodoses i kommunens mark- och planeringsreserv.	Genomförd (SBN:s del av uppdraget)
35. Kommunstyrelsen (Verksamhetsstöd och service) ska vidta åtgärder för att förbättra upphandlingsprocessen för företag.	Pågår
36. Kommunstyrelsen (Verksamhetsstöd och service) ska i samverkan med barn- och ungdomsnämnden och bildningsnämnden genomföra en översyn av de tjänster som erbjuds inom IT (LKDATA) för att bättre möta de behov som finns inom kommunens skolor.	Pågår
37. Samhällsbyggnadsnämnden ska genomföra en genomlysning av planprocessen och vidta åtgärder för en snabbare och effektivare planering.	Genomförd
38. Arbetsmarknadsnämnden, barn- och ungdomsnämnden, bildningsnämnden och kommunstyrelsen (Leanlink) ska samarbeta genom kompetensförsörjnings- och kompetensutvecklingskedjor.	Pågår
39. Kommunstyrelsen (Leanlink) ska utreda förutsättningar för att införa en bemanningspool med fasta anställningar och möjlighet till kompetensutveckling. I uppdraget ingår att göra en konsekvensanalys av ett eventuellt införande.	Genomförd
40. Kommunstyrelsen ska i samverkan med Leanlink och Verksamhetsstöd och service erbjuda medarbetare rätten till önskad högre sysselsättningsgrad.	Genomförd
41. Äldrenämnden ska stärka äldreomsorgens hälso- och sjukvård med nya professioner samt öka bemanningen för att möta utvecklingen av omsorgsbehovet.	Genomförd
42. Kommunstyrelsen ska se över behovet av ytterligare insatser och åtgärder utifrån den regionala ANDTS-strategin. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Pågår
43. Samhällsbyggnadsnämnden ska aktualisera och värdera att antagen trafikplan säkerställer framkomlighet i centrala Linköping för alla trafikslag. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen under 2023. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Genomförd
44. Barn- och ungdomsnämnden ska se över resursplaneringen i syfte att öka personaltätheten där behov finns, utifrån verksamhetens behov och förutsättningar. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	I.U.
45. Kultur- och fritidsnämnden ska i samverkan med social- och omsorgsnämnden skapa verksamhet riktad till unga som riskerar att utsättas för hedersförtryck. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Pågår
46. Kultur- och fritidsnämnden ska utreda hur Kulturskolan ska bli mer närvarande och tillgänglig för barn och unga i hela Linköpings kommun, på landsbygd, i stadsdelar och tätorter. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Pågår

Nämndspecifika	Status
47. Social- och omsorgsnämnden ska ta fram förslag på organisering och tidplan för införande av nära socialtjänst i fler stadsdelar. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen under 2023. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Pågår
48. Social- och omsorgsnämnden ska genomföra en översyn av placeringsformer där uppdrag och ersättningsnivåer vid placeringar särskilt ska belysas. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Kvarstår
49. Social- och omsorgsnämnden ska säkerställa att alla som arbetar inom vård och omsorg har tillräckliga kunskaper i svenska samt värdera förutsättningarna för att införa språkkrav och språktest för personal i omsorgen. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Kvarstår
50. Äldrenämnden ska, i syfte att säkerställa kontinuitet, införa en fast patientansvarig sjuksköterska för varje brukare i de verksamheter där kommunen har det medicinska ansvaret på sjuksköterskenivå. Detta för att öka patientsäkerheten och tryggheten för den enskilde. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Genomförd
51. Äldrenämnden ska säkerställa att alla som arbetar inom vård och omsorg har tillräckliga kunskaper i svenska samt värdera förutsättningarna för att införa språkkrav och språktest för personal i äldreomsorgen. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Genomförd
52. Kommunstyrelsen ska säkerställa att det genomförs en genomlysning av Lejonfastigheter AB:s organisation. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Pågår
53. Äldrenämnden ska i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden och Lejonfastigheter AB vidta åtgärder i lokalförsörjningsplanen för att anpassa verksamhetens kapacitet utifrån behov. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Genomförd
54. Barn- och ungdomsnämnden och äldrenämnden ska i samverkan med kommunstyrelsen värdera behov och åtgärder av att minska antalet medarbetare per chef inom förskola, skola och äldreomsorg. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Genomförd
55. Social- och omsorgsnämnden ska fortsatt genomföra insatser i syfte att förbättra socialsekreterarnas arbetsmiljö. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Genomförd
56. Social- och omsorgsnämnden och äldrenämnden ska på sikt införa undersköterska som lägsta utbildningsnivå inom vård- och omsorgsnära arbete. <i>Kvarstår från budget 2023 med plan för 2024-2028</i>	Genomförd
57. Social- och omsorgsnämnden ska öka tillgängligheten till insatser enligt LSS. <i>Kvarstår från Budget 2021 med plan för 2022-2024</i>	Genomförd
58. Social- och omsorgsnämnden och äldrenämnden ska säkerställa och följa upp att alla som arbetar inom vård och omsorg har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna genomföra uppdraget samt kommunicera bra med brukare, anhöriga och kollegor. <i>Kvarstår från Budget 2022 med plan för 2023-2028.</i>	Genomförd
59. Äldrenämnden ska utifrån den demografiska och tekniska utvecklingen, erfarenheter av coronapandemin och nationella utvecklingsinitiativ stärka äldreomsorgens kvalitet och utvecklingsförmåga genom att bland annat öka förutsättningarna för attraktiva anställningsvillkor och därmed långsiktigt säkra personal och kompetensförsörjningen för sektorn. <i>Kvarstår från Budget 2022 med plan för 2023-2028.</i>	Genomförd

Uppföljning av nämndens verksamhet

Planer och program

10-årig lokalförsörjningsplan

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen flyttade under januari 2022 till nya kontorslokaler på Kerstingatan, Ebbepark och det är nämndens bedömning att behovet av åtgärder för ett effektivt och resursoptimalt lokalutnyttjande därmed är tillfredsställt.

Internkontroll

Samhällsbyggnadsnämnden godkände internkontrollplanen för 2024 den 18 oktober 2023. Internkontrollplanen innehåller följande kontrollpunkter:

- Ansvars- och befogenhetsfördelning
- Skadehantering och känsliga personuppgifter
- Informationsförlust i planskedet
- Uppföljning av Ulleviledenprojektet
- Delegationsbeslut ska fattas med stöd av delegationsordningen
- Vidaredelegation av beslutsattestregler
- Informationshantering
- Upphandling
- Otillåten påverkan genom mutor, hot och våld

För förvaltningens del har internkontrollarbetet under året löpt på enligt den godkända internkontrollplanen och inga förändringar eller omprioriteringar har skett. Den kontroll som genomförts i samband med verksamhetsberättelsen visar på en mindre samt en större avvikelse. För punkten vidaredelegation av beslutsattestregler bedömdes punkten som röd i och med att avvikelserna var så pass allvariga. Avvikelsen gällde en person som inte skulle ha haft befogenhet till att beslutsattestera ändå kunde göra detta. Fakturan har kontrollerats och helt korrekt men faktum att en obehörig person kunde beslutsattestera bedöms som allvarligt. Åtgärder är vidtagna där en rutin ska tas fram av ekonomiavdelningen på hur vi ska följa upp och hålla reda på att enbart personer med rätt befogenheter ska kunna beslutsattestera.

Efter omorganisationen som skedde från och med januari 2023 har vissa avvikelser hittats då arbetet ännu inte är helt anpassat till ny organisation. Dessa avvikelser och arbete fortsatte även under 2024 men i slutet av året hade man implementerat och fått nya rutiner på plats. Dessa rutiner ökade samverkan mellan avdelningar som i sin tur ökade tydligheten i ansvar- och befogenhetsfördelning. Det samma gäller för punkten informationsförlust i planskede. Där har man också haft vissa avvikelser under året, men till slut fått rutiner på plats som ger en ökad förståelse samt samarbete mellan avdelningar vilket i sin tur gör att punkten ses som avklarad.

Resultaten av kontrollerna är redovisade för nämndens internkontrollrepresentanter och redovisas för nämnden i sin helhet i samband med att verksamhetsberättelsen beslutas i februari.

I och med framtagandet av nämndens internkontrollplan för 2025 genomförde förvaltningens olika verksamheter riskanalyser i samband med processen för verksamhetsplanering, som en del i internbudgetarbetet. Förvaltningen har under året utvecklat arbetet med riskanalyser till både kvalitet och kvantitet. En riskbruttolista överlämnades till nämndens internkontrollrepresentanter i augusti,

vilka då hade möjlighet att genomföra en riskanalys med stöd av förvaltningen.

Den sammantagna slutsatsen av årets internkontrollarbete är att arbetet löpt på enligt plan. Några brister i vissa rutiner har uppmärksammats under de kontroller som genomförts under året och dessa brister åtgärdas under hand genom att rutinerna ses över och förbättras samt att de kommuniceras till berörda medarbetare.

Verksamhet som utförs av privat utförare

Samhällsbyggnadsnämndens riktlinjer för kontroll, uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare är framtagna för att uppfylla kommunallagens krav på kontroll och uppföljning av kommunal verksamhet som utförs av privata utförare (KL 3 kap. 19 §) samt allmänhetens möjligheter till insyn i samma verksamhet (KL 3 kap 19a §). Riktlinjerna är också framtagna för att nämndens verksamheter ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva enligt kommunallagen och kommunens ekonomistyrningskrav.

Nämnden ska tillhandahålla likvärdig välfärd och service för medborgarna, oavsett om verksamheten sker i egen regi eller av en privat eller annan utförare. Därför ska nämnden också skapa likvärdiga villkor för olika kategorier av interna och externa utförare.

Nämndens kontroll och uppföljning av utförare genomförs för att förbättra verksamheten under pågående avtalsperiod och i kommande upphandlingar och verksamhet. Uppföljningen genomförs också för att nämnden ska kunna följa upp sina mål, budget och verksamhetsplan.

Nämnden driftverksamhet bedrivs med hjälp av upphandlade privata entreprenörer, exempelvis markskötsel av gator, gång- och cykelbanor, grönytor och parker. Andra exempel är beläggning, klottersanering och trafikordningar. Nämnden har egna kontrollanter för att utöva tillsyn på nämndens beställda verksamhet inom arbeten på kommunal mark såsom återställningsarbeten vid grävningar, efterlevnad av tillfälliga och permanenta trafikordningsplaner samt markupplåtelse. Kontroller sker även inom markskötselområdena. Vidare finns ramavtal med en grön besiktningsperson som arbetar med kontroller, besiktningar och rådgivning av och om gröna ytor för nämndens arbete med detaljplaner, stadsmiljö samt drift- och underhåll.

Ramavtal finns även tecknat med en besiktningsperson för asfaltsarbeten. Kontroller sker av de prover som följer enligt den provtagningsplan som tas fram inför varje år och inför slutbesiktningarna. Besiktningspersonen för asfalt utför slutbesiktningar, tar stickprov i fält under säsong, samt fungerar som rådgivare.

Uppföljning av markskötselentreprenaderna sker förutom genom driftkontrollant också genom stickprov i fält av driftingenjörer samt månadsvisa protokollförda driftmöten med respektive entreprenör, där eventuella avvikelser både i utförande och ekonomi, regleringar av ytor samt behov av förtydliganden av kontraktet hanteras. Ny framtagen kontrollplan har tagits fram under 2024 och kommer att träda i kraft fr.o.m. januari 2025 kopplat till uppföljning av våra driftavtal.

För nyanläggning, renovering och ombyggnation av markanläggningar använder de kommunala projektledarna ett nationellt stödsystem för kvalitetssäkring och redovisning av produkt- eller tjänstbeställningar, mängder och kvalitéer, upphandling, kontroll, uppföljning, ekonomisk reglering och besiktningar. I denna formaliserade struktur ingår dokumenterade 1) byggmöten, 2) kvalitetsmöten, 3) ekonomimöten, 4) slutbesiktningar och 5) garantibesiktningar. Under själva byggtiden används ofta byggleddare som utför stickprov i syfte att kontrollera att beställd kvalitet levereras i projekten.

Förutom detta finns rutiner för att följa upp entreprenörernas organisation och genomförande. Utifrån ett regelsystem ska entreprenören använda sig av elektroniska personalliggare för att beställaren och skattemyndigheterna ska kunna kontrollera att entreprenören inte använder sig av svart arbetskraft.

I avtal för riksfärdtjänst genomförs revisioner av ska-krav på plats hos entreprenören. Detta genomförs av nämndens verksamhet för särskild kollektivtrafik.

Verksamhet i enskild drift (andel, procent)

Av nämndens budget utförs ca 135 mnkr av privata utförare, exklusive de kommunala bolagen (främst belysning och parkeringsövervakning) och östgötatrafiken (färdtjänst).

Det utgör ca 25% av nämndens kostnader exklusive kapitalkostnader.

Av den privat utförda verksamheten så utgörs drygt hälften av de övergripande driftavtalen för kommunens sju driftområden, som avser löpande skötsel av gator, cykelvägar och grönytor. Övriga stora delar är trafikanordningar och övrig drift av trafiksystemet, garantiskötsel för nya anläggningar och drift av naturområden.

Slutsatser av genomförd uppföljning

Nämndens uppföljningar via kontroller visar att entreprenörerna i stort genomför sina uppdrag enligt avtal. Inga större avvikelser har identifierats under året, men förbättringsområden identifieras och hanteras löpande.

Extern revision av nämndens rutiner för avtalsuppföljning avseende privata utförare har skett under året, vilket genererat ett antal slutsatser som kommer hanteras vidare under 2025.

Volymtal, personalstatistik och nämndindikatorer

Volymutveckling

Basuppdrag (volymmått)	2020	2021	2022	2023	2024
Antal inkomna ansökningar om planbesked	36	36	17	19	14
Antal färdigställda bostäder	1501	1073	1041	1071	306
Antal ärenden till trafiknämnden	6615	7776	10634	10607	9641
Antal synpunkter och felanmälningar	10041	13091	14106	11630	11652
Storlek på investeringsbudget (mnkr)					

Kommentar

Givet de senare årens marknadsläge och ekonomiska förutsättningar för bostadsbyggnation avviker årets resultat gällande färdigställda bostäder kraftigt från tidigare år. Det låga antalet färdigställda bostäder förklaras av att för få fastighetsägare valde att byggstarta bostadsprojekt under åren 2022 och 2023. Även intressen för nya detaljplaner är lägre än tidigare år.

Antalet kundsynpunkter och felanmälningar har överstigit målvärdet för året. Målet är en minskning med 20% från föregående år. Anledningen till att antalet ärenden avviker från målet är på grund av ett ökat antal ärenden i samband med kraftigt snöfall under kvartal 1, 2024 och, till mindre del, pga. besparingsåtgärder som genomfördes under året. För att detta ska minimeras framöver har utbildningar genomförts hos Kontakt Linköping samt en uppdatering av webbplatsen gällande snöröjning och halka.

Personal

Personal	2020	2021	2022	2023	2024
Antal tillsvidare anställda	161	161	169	178	174
Total sjukfrånvaro	3,8 %	3,7 %	3,3%	3,9%	3,7%
Personalavgångar externt	7,1%	9,3%	13,9%	9,9%	9,4%

Nämndindikatorer

Målområde: Samhälle

Kommunövergripande mål: Ett tryggt och säkert Linköping

Mål uppnått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önskad riktning
	Linköping är en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i <i>I Linköping är det tryggt att bo, leva och verka i hela kommunen. Genom ökad samverkan internt och med andra myndigheter driver nämnden ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.</i>	Andel som känner sig ganska (eller mycket) trygga utomhus i området där de bor när det är mörkt ute (SKR, Öppna jämförelser)	68,6 %	74,2 %	i.u. (SCBs enkät genomförs 2025)	Öka
	Hållbar upphandling <i>Upphandling skapar förutsättningar att uppnå politiska mål för såväl ekonomisk, miljömässig som social hållbarhet. Upphandling är även ett viktigt verktyg för att förebygga den allt mer växande välfärdsbrottsligheten i samhället.</i>	Andel upphandlingar med hållbarhetskrav	95 %	100 %	100%	100 %
		Andel förnybar bränsle utifrån ställda miljökrav i relevanta upphandlingar	84 %	86 %	91%	90 %

Kommunövergripande mål: Ett Linköping med minskad segregation

Mål uppnått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önskad riktning
	Minskad segregation genom mer jämlika livs- och boendemiljöer <i>Mer jämlika livs- och boendemiljöer minskar skillnader i livsvillkor och stärker Linköpings sammanhållning och gemenskap. Viktiga verktyg för nämnden för att bidra till minskad segregation är att utveckla, förvalta och säkerställa goda livs- och boendemiljöer i Linköping.</i>	Ingen nämndindikator	-	-	-	-

Kommunövergripande mål: Ett Linköping i framkant inom miljö och klimat

Mål uppnått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önskad riktning
	Minska klimatpåverkan och värna om den ekologiska hållbarheten <i>För nämnden är arbetet med att minska klimatpåverkan och konsekvenser av allt mer</i>	Antal dygn som miljö kvalitetsnormen (MKN) för	42	21	6	35 dygn

Mål uppn ått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önska d riktnin g
	<i>omfattande klimatförändringar prioriterat, liksom att värna om den ekologiska hållbarheten. Detta sker genom en fysisk planering och förvaltning som bidrar till minskad klimatpåverkan, samt främjande av den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster som bidrar till människors hälsa och livskvalitet.</i>	partiklar, PM10 (överskridits)				
		Antal dygn och timmar som miljö kvalitetsnormen (MKN) för kvävedioxid, NO2 överskridits	0	0	0/6	7 dygn/175 h
		Beteendepåverkan genom klimat- och energirådgivning samt mobility management a) antal tillfällen för arrangerade medborgarkontakter b) antal rådgivningsärenden	a) 57 b) 339	a. 54 b. 230	a.47 b.19 4	a) 60 b) öka

Kommunövergripande mål: Ett växande Linköping med ett starkt näringsliv

Mål uppn ått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önska d riktnin g
	<i>Möta behoven för ett växande Linköping. Nämnden skapar förutsättningar för en hög och jämn byggtakt samt säkerställer en god förvaltning och goda livsmiljöer i den växande kommunen. En attraktiv stadskärna är en viktig förutsättning för hela kommunens utveckling. I och med Ostlänkens etablering står Linköping inför den största stadsomvandlingen någonsin.</i>	Antal lägenheter i antagna detaljplaner (3-års genomsnitt)	1865	1665	1482	1000
		Tillkommande detaljplanerad mark för verksamhetsändamål (antal ha, 3-års genomsnitt)	2,7	2,8	0	12
	<i>Värna om alla trafikslag genom en hållbar trafikplanering. I Linköping är god framkomlighet för alla trafikslag viktigt. Trafikplaneringen ska säkerställa att alla trafikslag samspelar och fokuserar på tillgänglighet och framkomlighet för alla Linköpingsbor.</i>	Antal omkomna och allvarligt skadade i trafiken totalt under de senaste fem åren på Linköpings kommunala vägnät (STRADA)	7	16	14	minska

Mål uppnått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önskad riktning
		Antal genomförda åtgärder som bidrar till förbättringar i trafiksystemet.	-	-	11	10
	Goda förutsättningar för företag att etablera sig och verka i kommunen genom god dialog och service <i>Nämndens relation med näringslivet ska präglas av förståelse, förutsägbarhet och god service samt en samverkan som bygger på tillit och en vilja att utveckla Linköping tillsammans. Genom god tillgång på verksamhetsmark skapas goda möjligheter för företag att etablera sig och växa i kommunen. Detta ger förutsättningar för ett rikt och varierat näringsliv, vilket bidrar till att öka Linköpings attraktionskraft.</i>	Antal hektar utbyggd verksamhetsmark	40 ha	a. 28	44 ha	50 ha
		Nöjd Kund Index (NKI) – myndighetsservice till företag: Markupplåtelse	75	79	78	75
		Kundnöjdhet företagsärenden utifrån enkät (Infracontrol)	-	-	84%	80 %

Målområde: Medborgare

Kommunövergripande mål: Lättillgänglig, god och jämlik välfärd

Mål uppnått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önskad riktning
	Hög tillgänglighet, gott bemötande och effektiv leverans <i>Nämndens relation med Linköpingsborna ska präglas av tillgänglighet, gott bemötande och effektivitet. Genom en serviceinriktad och professionell dialog skapas goda relationer och förståelse mellan nämnden och Linköpingsborna.</i>	Antal inkomna ärenden i Infracontrol	14106	11630	11652	minska med 20 %
		Kundnöjdhet privatpersoner utifrån enkät (Infracontrol)	-	-	83%	75%

Målområde: Ekonomi

Kommunövergripande mål: En hållbar ekonomi

Mål uppnått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önskad riktning
	God ekonomistyrning som ger handlingsfrihet <i>Nämndens resurser används på bästa sätt genom god planering och uppföljning. Genom god planering och uppföljning kan det säkerställas att verksamheten håller budget, har en långsiktig hållbar ekonomi och möjlighet att snabbt omprioritera när oförutsägbara behov uppstår.</i>	Avvikelse mot budget (tkr)	178	1 490	0	≥ 0
		Avvikelse mot fastställd investeringsplan	19,4 %	17 %	40%*	minska

* den stora avvikelsen beror främst på förseningen i Ullevileden och avvikelserna inom exploateringsverksamheten där nämnden har väldigt litet påverkansutrymme

Målområde: Verksamhet

Kommunövergripande mål: En organisation med hög produktivitet och effektivitet

Mål uppnått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önskad riktning
	En obruten digital samhällsbyggnadsprocess som bidrar till måluppfyllelse och kundnytta <i>Genom en sammanhållen, digitaliserad samhällsbyggnadsprocess säkerställs effektivare arbetsflöden och samarbeten och en förbättrad analysförmåga, vilket ökar nämndens förutsättningar att uppnå politiska mål och skapa nytta för kunden.</i>	Andel av förvaltningens geografiska information som är migrerad till en ny gemensam datalagring och tillgängliggjord för användarna	-	40%	60%	50 %
		Andel genomförda förvaltningsövergripande aktiviteter i objektsplanen	60 %	83 %	80%	75 %

Målområde: Medarbetare

Kommunövergripande mål: Linköpings kommun är en attraktiv arbetsgivare med en hållbar kompetensförsörjning

Mål uppnått	Nämndmål	Nämndindikator	2022	2023	2024	Önskad riktning
	Goda arbetsplatser Varje medarbetare känner arbetsglädje och stolthet samt har inflytande och möjlighet att utvecklas.	* Total sjukfrånvaro, %	3,3 %	3,9 %	3,7%	3,3,%
		Män	2,3 %	2,7 %	2,4%	
		Kvinnor	4 %	4,9 %	4,6%	

		* Hållbart medarbetarengagemang (HME)	75	79	81	79
		Män				
		Kvinnor				
		* Andel nyanställda kvar i organisationen (%)	78,3%	78,8%	81,3%	100%
		<i>Ev egna indikatorer</i>				
	Hållbart chef- och ledarskap Varje chef leder och utvecklar sina verksamheter mot uppsatta mål med mod, engagemang och mänsklighet.	* Antal medarbetare per 1:a linjens chef	15	15	15	20
		* Chefindex	-	72	73	74
	Nya vägar för kompetensförsörjning <i>Utveckling av den digitala medarbetaren, ett ansvarstagande för ett livslångt lärande och ett aktivt arbete med professionsanalyser för rätt använd kompetens skapar nya vägar för kompetensförsörjningen.</i>	*Avgångsålder pension	64,8	64	69	67
		Män	65	64	69	
		Kvinnor	64,8	-	-	
		* Andel heltidsanställningar (%)	97,8%	98,9%	98,8%	100%
		Män	97,8%	99,2%	99,2%	
		Kvinnor	97,8%	98,7%	98,4%	
		* Personalavgångar externt (%)	13,9%	9,9%	9,4%	8%
		Män	11,5%	8,6%	8,7%	
		Kvinnor	15,5%	10,8%	9,9%	